

ANUL XI No. 544
23 Iunie 1937

REALITATEA ILUSTRATA

10 LEI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ALEASA CONCURSULUI NOSTRU
„REALITATEA ILUSTRATA” HOTĂRĂȘTE DESTINUL UNEI FETE.
D-ra NUTZI IUPCEANU A FOST ALEASĂ SĂ FILMEZE LA PARIS.

MARILE FESTIVITĂȚI DELA TIMIȘOARA

1. La Timișoara a avut loc un mare concurs de tir al străjerilor bănățeni. Fotografia înfățișează grupul străjerilor care a participat la concursuri.

2. D. Dr. D. Nistor, prefectul județului, împarte premii străjerilor merituoși.

3. Străjerii își încarcă armele. Apoi vor ochi și vor trage. Care pe care?

4. Un grup de străjeri, pe care-i interesează și aparatul reporterului nostru fotograf, la care se uită cu atenție.

5. În cursul serbărilor a concertat o muzică militară, ai cărei componenți erau tot străjeri.

Primul ministru al Cehoslovaciei în Capitală

Bucureștiul a făcut o frumoasă primire d-lui Milan Hodza, primul ministru al Cehoslovaciei.

Fotografiile pe care le publicăm aci, înfățișează:

1. D-nul Milan Hodza în gara Mogoșoaia, împreună cu d-nii Gh. Tătărescu și Victor Antonescu.

2. D-nul Milan Hodza pe treptele Muzeului Militar din Parcul Carol, îndreptându-se spre Mormântul Eroului Necunoscut.

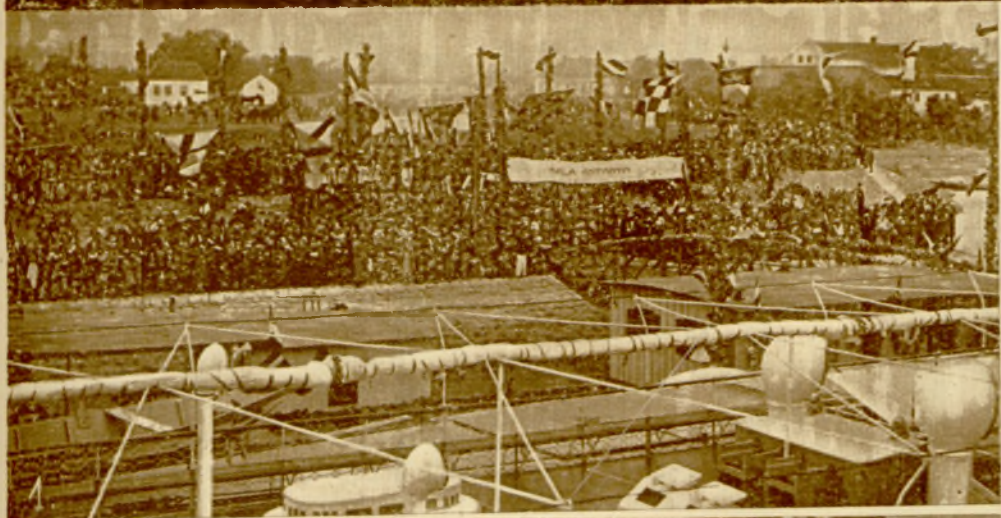
3. D-nul Milan Hodza aduce omagiul d-sale Eroului Necunoscut român, pe mormântul căruia a depus o coroană.

4. D-nul Milan Hodza rostitu-și discursul la banchetul dat în cinstea sa la Cercul Militar.

(Fotografii Berman)

ÎNTÂLNIREA CELOR TREI PRIM MINISTRI AI MICII ÎNTELEGERI PE DUNĂRE

1. O mulțime imensă a așteptat la Cladova pentru a aclama pe cei trei prim-miniștri.

2. La Cladova, d-nii Milan Hodza și Gh. Tătărescu au fost întâmpinați de d. Stoiadinovici primul ministru al Jugoslaviei.

3. De la stânga spre dreapta: d-nii Victor Antonescu, Milan Hodza, Gh. Tătărescu și Stoiadinovici în timpul convorbirii pe care au avut-o pe puntea vaporului Regele Carol II.

4. D. Gh. Tătărescu, având în stânga pe d-nii Milan Hodza și Stoiadinovici, face declarații presei.

(Fotografii Berman)

D-NA FLORICA LUPESCU
care împreună cu G. Lascu conduc
teatrul-grădina „Tempo” din Str. Tra-
ian 126 (lângă Hala Traian), teatru
ce-și deschide stagiunea Sâmbătă 26
Iunie cu piesa „Chestia cu Aura”, de
Petre Bellu. În rolurile principale d-nele
Fl. Lupescu, Charlotte Brodier, Tântzi
Soviani și d-nii Titu Protopopescu, Ce-
zar Teodoru, Gh. Damian și G. Lascu.

ISCĂLITURA NOASTRĂ E

calitatea ... și ea
nu poate fi
imitată

Se poate falsifica o iscă-
litură, dar o calitate de
superioritatea ciorapului
„ADY” 75, care reprezintă
rezultatul unor eforturi
și străduinți de ani întregi
nu poate fi imitată,
necum egalată.

ady
75

Ș U P L U
ELEGANT
DURABIL

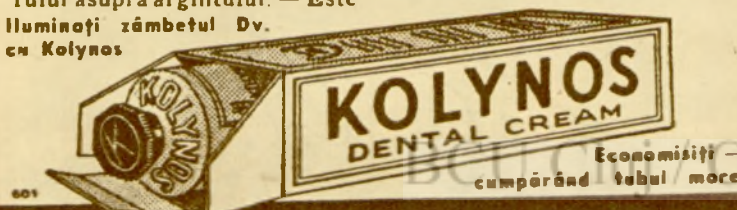
DINȚII DV. VOR SCLIFI
CA BIJUTERIILE SCÂNTEIETOARE

Nu vor mai fi pete, nu vor mai fi dinți decolorați

ÎNTREBUNȚAȚI Kolynos.
Nu este o pastă ca celelalte -
„e cu totul altceva”. Acțiunea
sa este cu totul diferită, for-
mula sa este diferită! Acti-
vează asupra dinților îngâlbe-
niți și decolorați, întocmai cum
acționează polizorul bijutie-
rului asupra argintului. — Este
luminoși zâmbetul dv.
cu Kolynos

economică și durează cel puțin
de două ori cât pastele de dinți
ordinare, deoarece nu trebuie
să puneți pe perie decât jumă-
tate din cantitatea obișnuită.
Rețineți bine aceasta: Un cen-
timetru aplicat pe o perie us-
cată este suficient.

**Neglijența
se răzbună!**

Numai bolnavul știe ce în-
seamnă a fi sănătos. Dea-
ceea și d-voastră trebuie să
vă purificați în mod radical
rinichii, căile urinare și ve-
zica, în fiecare primăvară și
toamnă, cu

**TABLETELE
HELMITOL**
Este un produs „Bayer”

Asemănări istorice. — Mihai Vi Despre limba literară. — Examene

ISTORIA popoarelor cunoaște ciudate asemănări, coincidențe,
din care s'ar putea întocmi volume întregi.

Mihai Viteazul cade răpus la Turda, în anul când Sha-
kespeare scrie „Troilus și Cresida”, jucată în stagiunea trecută
pe prima noastră scenă.

Premierele dela Curtea reginei Elisabeta a Angliei coincid cu
izbânzi sau înfrângeri ale generalului din depărtata Valahie, figură
shakespeareană, mai apropiată de geniul marelui Will de cât
cele mai autentice personaje ale sale.

Misterul nașterii lui Ioan Mihail, impetuoșitatea sa, ascensiunea,
devotamentele și trădările care l-au înconjurat, apoi moartea tra-
gică a eroului sunt tot atâtea emoționante scene, pe cari nu te
încumeteți să le descrii, fiindcă amintesc momente din opera celui
mai mare dramaturg al veacurilor.

Acest contemporan al lui Shakespeare trăiește aievea pe toți eroii
genialului creator. Femeile care l-au înconjurat, dela doamna
Stanca, până la frumoasa Velica, fata logofătului Ion și soție

a italianului Fabio Genga, favoritul lui Sigismund Batori — au ceva din grația și forța eroinelor
lui Shakespeare.

Sima Buzeasca Postelniceasa aduce aminte de Volumnia, din Coriolan, iar idila lui cu
Tudora din Târgușor ne duce în plină pastorală în jurul lui 1600.

Macbeth suprimând pe Banco, amândoi generali ai lui Duncan, iată pe Basta asasinându-și
tovarășul de arme, în râvna unui tron. Și iată pe postelnicul Turturea, frate de cruce cu
voevodul răpus, culegându-i capul și ducându-l pios mamei Theofana, la Cozia, cu același
devotament cu care Horațio închide pleoapele lui Hamlet:

— Noapte bună, Măria ta!... Roiuri de îngeri să-ți legene somnul!

Gentilomii englezi dela curtea Elisabetei asistă la premiera „Nequșătorului din Veneția”,
în anul când Mihai Viteazul e în culmea gloriei, Turcii îi propun pace, Împăratul Germaniei,
prin Batori, caută să și-l facă aliat, iar papa Clement VIII îi trimite o scrisoare prin care îl
încurajează în lupta contra păgânului și bineînțeles îl invită să treacă la catolicism.

Dacă fratele său mai mare Petru Cercel, care a domnit înainte, are atâtea asemănări cu
rafinatul până la efeminare Henric III, Mihai Viteazul, bărbos și viril ca Henric IV, întregitorul
Franței, adună oști ca și el, bate provinciile țării, schimbă ibovnicele, își face doamna să verse
amare lacrimi, ridică țara la culmi pe care nu le atinsese încă, și moare, la fel asasinat.
Stranii coincidențe, potriviri peste sute și sute de poștii, între cele două țări depărtate și surori!...
Nu odată te isbesc asemănări din istoria Franței cu a noastră, afinități, chipuri, răscruci ale destinului.
Despre gestul statuii lui Ion Brătianu reproducând pe al lui Gambetta, din parcul Tuilerilor, se
poate vorbi ca de o imitație voită. Dar cei din trecut nu-și cunoșteau modelele, deci nu le
puteau copia. O făceau din tainice și tulburătoare porunci ale aceluiași ursite.

Regele Navarei, cucerind tronul Franței, luându-și numele Henric IV, a precedat cu câțiva ani
numai epopeea Voevodului care la un moment dat, unește Muntenia, Ardealul și Moldova.
Aceeși îndrăzneală, forță fizică, spirit de aventură, îndemnuri eroice, aceeași goană spre unitatea
neamului, aceleași elanuri, aceleași desamăgiri, mereu nevoia de bani, pentru întreținerea
oștenilor, aceleași escapade amoroase fac din Henric IV și Mihai Viteazul doi oameni cu uimitoare
și neștiute, unul de altul, asemănări.

S'a scris mult, în ultima vreme, despre limba literară.

Imi cad în mână niște foi din Transilvania și mă uimește faptul că ardelenii, cari ne-au dat pe
cei mai străluciți cunoscători și scriitori ai limbei noastre, un Coșbuc, Ion Gorun, St. O. Iosif
Ilarie Chendi, nu poartă aceiași grijă scrisului lor, cum o purtau iluștrii lor înaintași.
Ziaristii și literatorii de peste munți sunt datori să renunțe la întorsătura ungaro-nemțească a
frazelor lor, la expresia scoasă direct din procesele verbale al fișșanilor și jandarmilor de pe
vremuri sau din conversația avută în copilărie cu tovarășul de jocuri sau cu care, împreună,
mâncau „butterbrot cu pâine”.

Trăim o epocă în care la București ar trebui interzis să se mai vorbească franțuzește, iar în
Ardeal să se propage cu furie spiritul și limba lui Racine.

Căci eroarea de ieri se perpetuiază din păcate sub forme noi, în
orașele transilvane.

În vreme ce Ungurii și Germanii fac cele mai mari eforturi să-și
apropie prin cultura franceză mentalitatea europeană, tineri scriitori
români îngreunează stilul cu stranii figuri întunecate, transpuse din
maghiarii moderni cari, la rândul lor le-au dibuit în anumiți lite-
ratori germani de după război, inspirați și aceștia din cine știe
ce Rabindranath Tagore sau alt mag brahman.

Talentații noștri din Ardeal și aiurea își închipue că aduc o vibra-
țiune inedită, un fior nou. Se prea poate. Cu prea puține reper-
cutii, însă în spațiu și în timp.

Teamă mi-e că scrisul lor nu va trage brazdă lungă și adâncă:
Românii vor înclina, totdeauna spre artele precise și luminoase.
De altminteri, toată cultura universală nu reține decât ceea ce
suportă examenul latinătății, controlul logicei și armoniei, ceea ce
poate îmbrățișa formele spiritului mediteranean, spirit rezultat din
îmbinarea marilor tradiții iudaice, eline și romane.

Tot ce este în afară de imperiul sufletesc al acestora cade leșt zgrunțuros, material inform din
care umanitatea nu poate clădi nimic durabil în eternitate.

Ca în toți anii, au trecut neobservate și anul acesta examenele Academiei de muzică și artă
dramatică. La Paris, aceste examene sunt adevărate evenimente artistice. Conservatorul de
declamație își are rostul său, marea lui importanță.

Toate eforturile regizorilor noștri de a da spectacole din ce în ce mai perfecte, sunt îngreunate
de insuficiența celor mai mulți interpreți, cari se resimt încă de ceea ce au învățat și nu trebuiau
să învețe la Conservatorul de declamație.

Neputând desființa această instituție — care ni se pare cu totul inutilă: în Germania, Italia,

teazul și Henric IV.— le Conservatorului.

Rusia, țări care au dat și dau mereu actori de seamă, nu există Conservatorii de declamație — propunem pentru o eventuală reformă, aceste indicațiuni, de cari bine înțeles nu va ține seamă nimeni.

1) La examenele de admitere comisiunea să fie cât mai severă. Mai ales să nu se primească elevi scurți de talie, cu fizicul ingrat și cu defecte în pronunțarea lui r. Majoritatea elevelor, la examenele actuale „graseiasă” — lucru care poate părea foarte distins unora, dar care nu se potrivește cu spiritul limbei noastre.

2) Bucățile ce se vor studia, să fie cu totul nouă pentru elevi. Să nu se facă nici una din scenele învățate până azi. Domnul profesor respectiv să nu fie același care a pus pe scenă, Teatrul Național sau aiurea, bucata interpretată.

3) Să se renunțe la repertoriul declamator al autorilor moderni străini de la *Dumas-Fils*, *Sudermann*, *Bracco*, la *Bernstein*, *Bataille* sau *Kistemackers*. — Acești autori recurg la mijloace exterioare și violente, în căutarea succesului. — Arta lor e făcută pentru a zgudui nervii și uzează de efecte facile, din bagajul vechii melodrame.

Teatrul Național s'a desbărat încetul cu încetul de proza lor. Același lucru se petrece și la teatrele particulare, iar publicul cel nou de teatru, primește din ce în ce mai mult arta ade-

vărată sufletească și intelectuală a unui *Strindberg*, *Tolstoi*, *Ibsen*, *Gorki*, ca să nu mai vorbim de eternii *Sofocle*, *Shakespeare* și *Molière* și al clasicilor noștri.

Din repertoriul acestora, ar fi de dorit să se învețe cât mai mult, de acum în colo.

Elevii ca și artiștii formați n'au nevoie să-și arate numai „temperamentul” în izbucniri pătimașe, cari fac să li se umfle vinele gâtului, să li se injecteze ochii și să nu se mai înțeleagă ce spun. Trebuie dată mai multă atențiune felului de a detalia o

frază, nobleței sau naturaleței unei atitudini, atmosferei creată de anumite pauze și tot ce poate inventa un joc armonizat. Cu atât mai mult efect ar face momentele dramatice, când corpul și glasul trebuie să se înalțe. Dând mai multă importanță studiului decât instinctului, vom putea reuși să jucăm în chip desăvârșit în viitor, piese de *Ibsen*, *Maeterlink*, sau alți creatori de geniu, a căror artă gravă și profundă este cea adevărată. Să se prefere, la întocmirea repertoriului, autori români. Mult mai ușor poate înțelege și interpreta artistul român pe autorul român.

li stă mult mai bine să fie boier al nostru decât duce francez sau miliardar american. Se ascultă cu mai multă plăcere o scenă din „*Năpasta*” ori „*Manasse*”, în locul eternei „*Visite*” a lui *Dumas-Fils* sau a „*Necinstiților*” lui *Bracco*. Cu atât mai mult cu cât poate acele piese străine nu vor mai fi jucate vreodată la noi; deci munca profesorului și a elevului vor fi zadarnice.

VICTOR EFTIMIU

Curat ca o floare -
e și tenul d-voastră?

ȘI NU UITAȚI:
Pentru protecția și
înfrumusețarea te-
nului în timpul zilei:
Elida Ideal Creme

Pentru curățirea și
alimentarea pielii
în timpul nopții:
Elida Cold Cream
cu Citron

E extrem de important să evitați orice ar putea periclita frumusețea tenului d-voastră delicat. În primul rând însă evitați un săpun de proastă calitate... Baza elementară a oricărei îngrijiri a tenului trebuie să fie un săpun de calitate: Elida Lilas Grand Luxe. Spuma sa fină desprinde din porii epidermiei orice murdărie ce ar periclita tenul; îngrijește pielea, conservându-i finețea și frăgezimea.

ELIDA
Lilas Grand Luxe

gustați
o salată
de vinete
preparată
totdeauna
cu
untdelemnul
SPHINX

ACEASTĂ
MARCĂ VĂ GARANTEAZĂ O
CALITATE SUPERIOARĂ ȘI CONSTANTĂ

Repede! Pomada
CADUM

Dacă suferiți de eczemă, pecingină, acnee; dacă aveți coșuri, sgârieturi, dacă oți fost mușcați de insecte și vă este teamă de o infecție, nu pierdeți timpul! Aplicați repede Pomada Cadum! Chiar a doua zi veți constata o mare ameliorare. Pentru a ușura, pentru a vindeca, nimic nu este mai bun decât Pomada Cadum. Ea costă atât de puțin. E bine s'o aveți întotdeauna la îndemână.

CEREȚI NUMAI VERITABILA POMADĂ CADUM!

A APĂRUT
MAGAZINUL
Pe luna Iunie. — 160 pagini 25 lei.

APROAPE DE PĂMÂNT

MUNCA LA CÂMP.- PLOAIE ȘI NEVĂZ, SOARELE DĂ VIAȚĂ.- DE ZIUA ÎNĂLȚĂRII

ACUMA, când la oraș vacanța liberatoare devine o realitate pentru cei mai mulți, la țară munca pe ogoare este în toiul ei. Sub soarele care și-a pus în raze plumb topit, femeii, bărbați și copii se înfrățesc cu glia și-și pun puterile și toată nădejdea lor de viață în dârzenia cu care piaptănă pământul negru cu lovături adânci de sapă. Încă dinaintea Paștilor au început oamenii să are și să semene. În ajunul zilei în care au înjugat vitele la plug pentru întâia oară în anul acesta, în fiecare casă s'a aflat pe masă plosca de țuică și clondirul de vin. A băut omul cu femeia lui, cu socrii dacă îi mai avea, a ars gâtul fâncilor cu o scursoare, două din canele înflo-rate, s'au veselit cu toți și și-au urât, uitând de toate certurile vechi, ori de necazurile de tot soiul...

— Să ne fie anul bun...

— Bucate alese!...

— Și ploaie să dea Dumnezeu la vreme...

— Să ne trăiască vitele...

Au arat și au semănat. Au nădușit și au răgușit luptând cu dobitoacele...

— Cea Aurica!...

— Ho!... Hooo!... Măgurean, n'auzi, fir-ai al răului!...

Văcilor puse la jug le-a secăt laptele. Femeile cu țânci mai grei i-a înfărcat înainte de vreme și s'au pus să plivească grâul.

În ziua în care plugul a sfârșit de scărmanat ogorul, l-au împodobit cu ramuri verzi de salcie între coarne și l-au dus acasă într'un chiot:

— Haida mă!... Cea măgurean!...

C'o să avem *bîșag* (belșug) ăst-an

Porumb galbăn rupt din soare

Să-l culegi în nouă care...

Grâușor de nouă caturi

Să dea făină de aluaturi

Să-l plătească scump boerii

Cum plătește gustu' berii

Și cosițele muierii!...

Haida mă!...

În Aprilie însă a început a ploua cu furie și fără măsură, un adevărat potop s'a abătut și a înfundat sămânța, i-a vâscolit așezarea, a bătut-o, a înecat-o și, în cele din urmă, a făcut-o să putrezească. Pământul s'a umflat de

1. În poartă.

2. Femei și copil duc mâncare oamenilor, la câmp.

3. O clipă de odihnă.

apă și s-a subțiat plesnind în bășici cleioase sub tălpile bătute cu necaz de pașii rari ai oamenilor amăriți:

— Țață Mario, ia fă de ploaie, că nu se mai poate să ne fie așa mereu...

— Făcui *muică*, făcui..., da' vezi, nu iese soarele până nu se'ntoarce fumu' peste vârful plopului din dreptu' bisericii, dela scăpătat...

— Da'..., făcuși?...

— Ei, se poate!... Fu și Leana Țărcovnicului... Și de trei ori am început... „Mișcă Doamne lacu'..., lacu' pe dracu'... dracu la nor... suflă de nouă ori"... Pusei nouă bureți la apă... Acu-șica răbdare... Trece și vremea asta, nu vă pierdeți *coraju'*...

— O trece, da' vorba e — când?...

A mai plouat o zi, două și a încetat. În trei zile soarele de Mai a durat o coajă tare și neagră îngăduind oamenilor să are iar și să pue sămânță nouă.

De-atunci pântecelul pământului a rodit și acuma bărbați, femei și copii sînt la prășit. Muncesc laolaltă și, dacă cei mici rămân mai la urmă, femeile merg în rând cu oamenii. Cu picioarele goale, înțepenite bine în lutul gloduros, aplecați din zori și până în amurgul zilei, mănuesc sapa tăind felii groase și negre pe care le stropesc cu sudoarea trupului lor. De pe frunțile oamenilor se lasă jos o apă deasă și oacheșe, sărată în colțul buzelor. Pe pulpele desgolite și vârtoase ale femeilor, dăre lungi de nădușeală croiesc părții lucioase pe jégul așezat de țărână în straturi. Când obosesc se sprijină câteva clipe în coada fierbinte a unelei sau se așează pe brazdă și plimbă

degetele — în neștire — prin mărgelile de lut. Dacă află o rămă, o saltă în palmă ca pe o frunză, apoi o lasă jos fără silă. Și dacă se întâmplă să se culce unul, tot pe pământ se culcă. Și dacă mănâncă nu se sfiesc să întindă bucatele în țărână...

E o înfrățire a omului cu glia care merge până la identificare: pământul e viață și viața scoasă din pământ, în pământ se întoarce. Sunt — aproape — cuvintele Ecclesiastului. Dar aici, pe șoldurile mănoase ale Olteniei, în lumina de foc a soarelui care încinge și aurește deopotrivă bobul de grâu și omul care l-a sădit, ele își pierd tot tragismul lor, se desfac de umbra rece a implacabilei și desnădăjduitoare fatalități, ca să lucească, sub cerul limpede, ca un strop vesel de rouă. Viața și moartea, pământul și oamenii, vitele și bucatele, munca și hrana, — nu se împletesc toate din voia Atotputernicului?... Moare un om... Așa e lăsat dela Dumnezeu, ce poți să faci?... Dacă a fost bolnav și nu putea munci, vai de steulița lui... Și ai lui să-l fie așa... doar pe mâncare... Dacă a fost bătrân, o ușurare pentru el și pentru toți... Mai rău e de se prăpădește un copil... E nevinovat săracu' și parcă o flacăra te mușcă de

...nimă... și nădejdea pentru mâine în el s'a pus... Cheltuială a fost cu naștere, cu botez, cu retez... Rău e să moară copilul... Copilul și vita, ferească Dumnezeu !...

Decamdată se zoresc pe întrecute. Trupurile uscate și tari ca piatra zvâcnesc cu fiecare izbitură a sapei, asvârlită cu 'un „a-han !” smuls din rărunchi, ca să fie adânc pământul, să răstoarne o felie cât mai groasă, și mai mare și mai netedă. Rar, o femeie începe un cântec care moare nesfârșit :

Foaie verde bob năut,
Doamne, ce ți-oi fi făcut
De n'am parte de iubit...

De sus, de pe culmile verzi ale Butanului, un glas de copil, subțire ca o ață, se aude alăuind : Alăăăuuu-ăăă-uuu-ăăă-uuu !... Strigătul aduce foarte mult, dacă nu e, pur și simplu identic, cu chiotul caracteristic al ciobanilor tirolezi, acel Tyroler jodler...

E zor : muncă tăcută, muiată de apele trupului pus la încercare grea. Caută fiecare să termine prășitul până în ziua de înălțare.

În ajunul de sărbătoare, femeile fac, pentru pomană, o colivă frumoasă pe care presară *zacăr* și bombonele. Pe lumânările, groase după cum îi dă mâna omului, se face o cruce și în clipa în care o crestează cu cuțitul, acela care face semnul sfânt, spune din toată inima, cu tot of-ul credinței lui : „De sufletul lui Ion să fie !...” Ori al lui Petre, sau cum altfel ar fi numele celui ce se pomeneste. Casa se gătește cum n'a mai fost din Paști. Și oamenii își pun straietele de zile mari.

De dimineață, femeile și copiii, cu coliva și cu lumânările trec spre biserică, unde se pomenesc morții din război : eroii. După slujbă, în curtea bisericii, pe mese lungi de lemn, se împart pomenile între oameni și *beutura* curge gărlă. Înstăriții așează pe o tavă o strachină înflorată în care coliva pudrată de zahăr zâmbește în toate culorile bomboanelor, o cană cu vin și lumânarea pe care au crestat semnul crucii și trec la vecini, la fini, ori la nași :

— Hristos s'a înălțat !...
— Adevărat s'a înălțat...
— Primiți, vă rugăm, ca să fie de sufletu' lui Ilie...
— Bogdaproste.

Nu : mulțumim, nici : Să-ți dea Dumnezeu sănătate, ori altfel... Ca pomana să fie primită, acela care o primește trebuie să zică : bogdaproste. Chiar și boier de ar fi !... Așa a rămas dela bătrâni, de mult de tot, de pe vremea când popa citea slujba „rusește” — Așa mi-a explicat Moș Nicolae Surdu', care se pricepe la multe și are răspunsuri pentru toate.

După ce oamenii și-au făcut datoria către morți, se așează la masă bună, așa cum se cuvine între vii la orice sărbătoare.

Biserița umbrită de ramurile verzi ale salcâmlor, rămâne tăcută, adormită parcă în susurul domol și tainic al fântânei.

Se bea bine și se mănâncă.

Tineretul se lasă de pe dealuri, urcă din vâlcele și, ieșind pe drumul mare, se îndreaptă către horă.

Mai târziu, între amiază și scăpătat, se arată și oamenii însurați, cu femeile, cu copiii. Uneori în calea către locul de joc și voe bună, câte o femeie, cu fetița ori băiatul mic de mână, se abate pe la cimitir. Aprinde o lumânare și jalește o clipă un mort drag. Se grăbește, căci omu' ei ar putea să strice un sfert de țuică până vine ea. Copilul scutură un cireș și culege de jos măgelele roze și mustoase, mai mari și mai dulci decât oriunde în tot satul. Femeia rupe și ea o floare și și-o pune la ureche, o floare roșie, o cârciumăreasă fragedă ca o gură sărutată...

— Haide Nicușor...

La plecare mai aruncă o privire crucii aplecate...

— Tot lângă mama să mă așeze — Și să-mi pue și mie un cireș...

Gustă și ea un bob din mâna copilului.

— Mmm !... gustoase sint...

Până a ieși din cimitir o primește svonul brăulețului scârțâit de țigani la horă. se aprind ochii și grăbește pasul :

— Hai iute... Ne așteaptă tata...

LORY PANAITESCU - ZĂTRENI

Palatul Comunal al sect. I galben, construit sub primăria lui d-lui Ing. I. Săbăreanu. → Intrarea la teatru.

EAU DE COLOGNE - POUDRE
PARFUM

OEDIPE
LT-PIVER - PARIS

REȚINEȚI
NUMELE:

Nutzi Iupceanu!

E ARTISTA DE CINEMA PE CARE O
LANSEAZĂ „REALITATEA ILUSTRATĂ”

DUPĂ o alegere migăloasă și un concurs sever, revista noastră a clasificat întâia, din numeroase candidate, care-și disputau titlul de cea mai fotogenică, pe d-ra Nutzi Iupceanu.

Încă dela sfârșitul anului trecut, d. Henry Doru, producător de filme franceze, ne-a împărtășit intenția sa de a turna un film, în care să aibă rol și o artistă din România. El ne-a rugat să desemnăm noi pe cea mai talentată și cea mai aptă tânără din țară, pentru cinematograf. S-au prezentat, la concursul pe care l-am lansat, câteva sute de candidate, din care un juriu foarte riguros a ales — pe baza fotografiilor prezentate — vreo patruzeci. Acestea au venit, pe rând, în fața aceluiași juriu și după o nouă selecționare zece au înfruntat ecranul.

D-ra Nutzi Iupceanu, o tânără brunetă, în vârstă de 23 de ani, înaltă, cu ochi mari pătrunzători, cu trăsături bine caracterizate, a impresionat încă dela început juriul. Pe ecran, dânsa a arătat calități de fotogenie remarcabile. Expresivitatea ei e puțin obicinuită și a desemnat-o imediat ca elementul căutat.

Pe lângă aceste calități de fotogenie, aleasa noastră are un glas plăcut, mișcarea firească și elegantă, a studiat conservatorul de artă dramatică și vorbește bine limba franceză.

D-ra Iupceanu, aleasa „Realității Ilustrate”, va pleca, încă în luna aceasta, la Paris, ca să joace primul ei rol în film și suntem încredințați că revista noastră se va mândri de a fi descoperit și de a fi determinat cariera unei mari vedete.

„MIARKA, FATA URSULUI”, FILMUL ÎN CARE VA JUCA
D-RA IUPCEANU

Până la sosirea interpretei aleasă de noi, din filmul în care va juca d-ra Iupceanu va fi gata o parte din exterioare. Într-adevăr, Henry Doru a și început realizarea filmului, celebra operă a lui Jean Richepin: „Miarka, fata ursului”.

Acest roman a mai văzut lumina ecranului acum 18 ani — când filmul era mut — având ca interpretă principală pe talentata artistă Rejeanne.

Filmul va fi pus în scenă de către Jean Choux, iar partitura muzicală e compusă de Honegger. În afară de concursul pe care l-a făcut revista noastră, spre a alege pe una din interpretele filmului și despre care vorbim în altă parte a revistei, s-au instituit tot felul de probe și competițiuni pentru alegerea vedetei care să interpreteze rolul atât de particular al eroinei, Miarka.

Henry Doru are ideile lui... Toată lumea știe asta și se știe deasemenea că i le scoți greu din cap. — Pentru rolul ăsta vreau o țigancă adevărată — spuse dânsul.

Nu vom îndrăzni să spunem că Jean Choux... și-a smuls părul din cap... (toată lumea știe că firele de păr îi sunt numărate), dar putem să afirmăm că privia cu ochi răi această pretenție categorică a producătorului său. Se resemnă totuși.

Conform dorințelor lui Henry Doru, amândoi pleacă cu automobilul în acea parte a periferiei pariziene, unde își așează mai bucuros comurile româzii dachesi.

Doru cerceta cu înfrigurare toate chipurile, diseca siluetele.

Deodată:

— Iată! Am găsit ce ne trebuie! — exclamă el, la vederea unei femei tinere, minunate, îmbrăcată în costumul tradițional, pestriț, al țigăncilor.

— Doamne... la nevoie! — răspunse printre dinți Jean Choux.

48 de atitudini ale vedetei pe care o
lansează „Realitatea Ilustrată”.

(Fotografii Polyfoto)

Henry Doru... multă vreme cu frumoasa țigancă, care — un amănunt în favoarea ei — vorbea foarte curent limba franceză. Ii dăte întâlnire pentru a doua zi la studio, unde voia să o supună unei probe de fotogenie.

Țigancă fu exactă la întâlnire. Se aprind reflectoarele, se face filmul, se face o încercare de fonogenie...

Henry Doru era triumfător.

— Vezi — spuse dânsul victorios, lui Jean Choux — ideea mea a fost foarte bună!

Excelentul cineast își întoarse privirea.

— Ști să dansezi? — întrebă producătorul pe viitoarea sa vedetă.

— Să dansez și să cânt — răspunse aceasta... și făcu pe loc dovada, spre cea mai vie satisfacție a lui Henry Doru.

Când încercările i se părură concludente, el spuse:

— Vrei să spui cum te cheamă? — întrebă Doru.

Atunci, calmă, tână țigancă răspunse:

— Rama - Tahl...

Doru, înmărmurit, se întoarse spre Jean Choux.

Acesta, discret — cât se poate de discret, — se furișase până la ușa studioului.

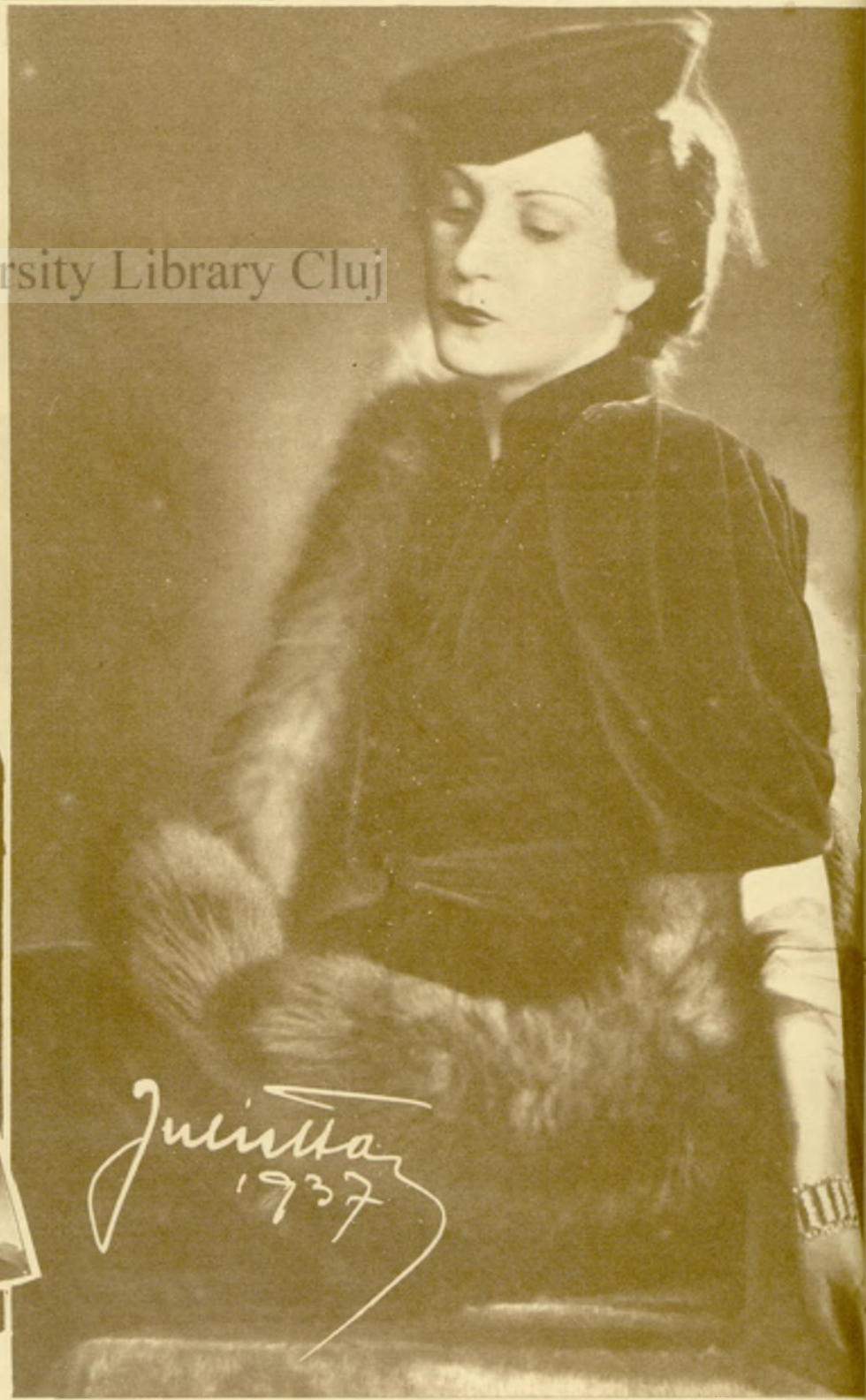
Atunci Doru înțelese.

Jean Choux aranjase — fără să încerce bugetul — o scenă suplimentară... și pentru câțiva franci hotărise pe o adevărată țigancă să-și împrumute sdrențele viitoarei interprete. Henry Doru a jurat să nu se mai lase păcălit...

D-ra Nutzi Iupceanu (în prim plan) alături de sora d-sale, d-ra Suzy Iupceanu, în timpul probei de film.

Un recent portret al d-rei Nutzi Iupceanu.

(Studio Julietta)

COPIII DE AZI, COPIII DE MAINE

A U început examenele care înseamnă pentru mulți elevi un început de destin, dacă nu chiar — ca în anii trecuți — un sfârșit de destin. Câțiva dintre ei își vor curma zilele, alți câțiva își vor lua lumea în cap. Cea mai mare parte din ei, biruind programele prea încărcate și chiar tirania antididactică a numeroși pedagogi, vor merge mai departe, trenuri vii pe șinele mai dinainte trase, ale unui conformism didactic impecabil.

În nenumărate rânduri am cerut ca examenele să nu mai însemne o așa zisă verificare a cunoștințelor și bunăvoinței elevilor — de oarece elevii urmează cursurile tocmai în scopul îmbogățirii cunoștințelor și exercitării intelectului — ci o *revizuire a talentului profesorilor*. Când optzeci sau șaiszeci la sută din copiii unei clase nu parvin să memoreze regula de trei simplă, sau douăzeci de verbe neregulate, avem dovadă sigură a incapacității profesorului respectiv. Ce rost are, în asemenea împrejurări hecatombe de corijenți sau repetenți?... Întrucât elevii astfel pedepsiți vor contribui la perfecționarea unui profesor, căruia Dumnezeu nu i-a dat nici talentul, nici tragerea de inimă, nici mila pentru copiii altora?...

Sunt oare făcute vacanțele ca elevii anemiați în timpul anului, de o viață claustreată, să completeze cunoștințele care le-au fost refuzate de un ins absent dela datoria și dela menirea didactică, deși prezent la salariu?

Salvarea copilului din asemenea mizerii ar fi imposibilă, dacă însăși societatea, prin forțele vii care o mână spre progres, n'ar călca în picioare acele tristeobiicei profesionale, cari contribuie la asemenea didactică tocmai a băeților celor mai inteligenți, mai independenți, a fetelor celor mai gingașe și mai simțitoare. Încă mai există prin orașele de provincie, dacă nu chiar la periferia marilor orașe părinți care-și alungă fetele, sau le umilesc de moarte, numai pentru că au găsit în buzunarul șorțului lor o nevinovată scrisorică de simpatie; școala alungă astfel de „stricate”, ca pe niște criminale. Un tată care-și prinde băiatul de liceu cu o țigare, e în stare să-l lase trei zile nemâncat și să-l desmoștenască. Socotind că ajută la educația odraslelor, sunt părinți cari nu îngăduie copiilor să rostească un cuvânt de față cu musafirii, sau la masă — iar bună-creșterea tânărului însurat se măsoară după o cuviință ciudată: Că nu fumează nici odată în fața socrilor și părinților!

Nu voim să spunem că atmosfera familială nu ar fi mediul cel mai prielnic pentru a crește normal nouile generații; nici nu putem afirma că severitățile școlii nu contribuie la stăpânirea a multe apucături rele. Dar din nefericire copiii nu pot fi educați numai cu ajutorul biciului și al abstenențelor — și s'a văzut că tocmai acolo unde severitatea a fost mai mare, mai intransigentă, rezultatele au fost mai catastrofale.

Spre deosebire de unii părinți și de unii profesori, societatea e mult mai înțeleghătoare — iar nouile generații (uneori împotriva multor educatori de profesie) au fost scoase de sub tutelă și supuse unei discipline mult mai firești, mult mai agreabile și care începe cu admirabila adeziune a tuturor copiilor. Pe nesimțite în țările cele mai de seamă ale continentului nostru, fetița și băiatul au fost smulși autorității tiranice și nepricepute și supuși autorității largi a Statului, care are nevoie de oameni întregi, liberi, conștienți și sănătoși, în toate organele lor. Dela cinci ani, în Franța, în Germania, în Anglia, în Rusia, în Italia, copiii sunt adunați în cercuri sportive și culturale, unde-și petrec

cea mai mare parte a timpului și unde-și primesc o educație atât de plăcută, încât cu părere de rău se întorc seara sub autoritatea părintească și așteaptă cu nerăbdare ceasul de dimineață spre a se întâlni iar cu profesorii și camarada din ajun.

Spiritul colectiv — atât de puțin cultivat până mai ieri — a devenit predominant iar elevii maturi nu mai sunt mirați — ca în veacul trecut — de acel bolnăvicios individualism, care dacă ascuțea simțurile, deschidea ușor toate porțile viciului și pesimismului solitar.

Asociațiile tinerelor fete și tinerilor băieți, asociațiile mixte, împânzesc azi toate țările — și această formă de cultură s'a ivit și în țara noastră, sub înfățișarea sportivă a cercetășiei, a strejăriei, care a ozonat, numai în câțiva ani, tot sângele și a îmbujorat toții obrajii copiilor României.

Dela această sănătate trupească și sufletească așteptăm renovarea moravurilor străvechi, care au preschimbat de-atâtea ori pe părinți în dușmanii copiilor lor, pe profesori în călăii propriilor lor elevi. Nu va mai trece multă vreme și vom pierde cu desăvârșire prejudecata examenului tipicăresc, cu alaiul de suferințe umilitoare, pentru elevi, pentru părinți, pentru profesori. Sinuciderile copiilor — o monstruozitate care încă pătează sistemul nostru educativ — vor pieri, le vom uita și nu vom crede că au fost vreodată cu putință. Profesorii vor fi aleși cu mai multă pricepere, supuși unor examene și verificări periodice iar elevii vor fi îndrumați cu mai multă tehnică, după însușiri naturale spre diferitele ramuri ale învățământului. Părinții vor renunța, cu sau fără voia lor, la ultimele vestigii străvechi ale tiraniei și copiii redați iar celor mai bune instincte își vor iubi părinții, își vor respecta educatorii și vor duce cu bucurie mai departe acest miracol care e viața noastră pe pământ.

F. A.

Un grup de elevi, într-o excursie cu vaporul.

O elevă silitoare își pregătește examenele.

ENGLEZII sunt jucători înnașcuți. Probabil intrucă în politică, afaceri și viața particulară sunt foarte cumpătați, în sport și în tot ce stă în legătură cu el, devin deadreptul nebuni.

Se știe că poker-ul, whist-ul și bridge-ul sunt originare din Anglia. Nu există colț pe suprafața pământului unde să se joace mai mult. Mulțimi nenumărate de oameni, cari n'au luat în viața lor parte la un match de football, se duc în fiecare Sâmbătă să vadă câțiva profesioniști, în acest joc. Milioane de Englezi, cari aproape că nu sunt în stare să deosebească un cal de altul, nu șovăesc să pondeze, zilnic, un șiling la curse. În nici o altă țară din lume nu iese o ediție specială a ziarelor de seară, cu rezultatul curselor dela 2.30. Când echipa M. C. C. face un match de probă în Australia, dela lord până la vagabond și dela servitor până la stăpân, toată lumea așteaptă cu febrilă nerăbdare rezultatele. Nu știm dacă e adevărat sau nu, dar se spune că pe vremea războiului cu Boerii, au apărut, într'o bună zi, pe străzi, placarde anunțând „Teribila Înfrângere a Angliei”. Citind însă ziarele, londonezii au văzut că înfrângerea nu se produsese în Africa, ci în Australia și nu pe câmpul de luptă, ci într'un match de cricket. În cursul recente crize de Coroană, primul semn indicând rezolvarea ei, a fost apariția afișelor ce anunțau rezultatele matchurilor de probă.

PATIMA JOCULUI IN MAREA BRITANIE

Englezii au spiritul jocului adânc înrădăcinat și fiecare cartier londonez posedă cel puțin o sală de jocuri mecanice. În jurul lui Piccadilly Circus se află vreo jumătate de duzină. De dimineață și până târziu în noapte, persoane de toate vârstele, intră și presează, răsucesc, întorc manipulând în diferite feluri, tot soiul de mașini, făcătoare de minuni, cu un entuziasm nesecat. Deoarece ti-

nerii sub 16 ani nu sunt admiși în aceste localuri, este limpede că aparatele sunt destinate unor copii mai mari, de toate vârstele, cari au refuzat să se maturizeze.

Locul de origine al acestor săli de jocuri mecanice, nu este atât Londra cât stațiunile balneare, unde terenuri întinse sunt rezervate acestor inofensive distracții. Adesea se întâmplă ca o familie, care pornește Duminică într'o excursie să intre într'o asemenea sală locală, de curiozitate și să rămână acolo toată ziua. Abia când vine ora plecării se îndură să plece, pentru a lua drumul gării, după ce au petrecut „o zi plăcută la mare”, fără s'o fi văzut măcar. Miza este de unul sau cel mult doi penny, iar câștigurile constă în câteva țigarete, sau un pumn de bomboane. Dacă sunteți excepțional de norocos, vă puteți alege cu un ceas, construit în așa fel, încât funcționează cel mult două zile. Dar obiectul jocului nu poate fi

dobândit decât cu îndemânare și răbdare. Afacerea trebuie să fie foarte bănoasă, pentru că aceste săli s'au instalat în cele mai selecte cartiere ale Londrei și ocupă foarte mult spațiu. Fiecare aparat se găsește în mai multe exemplare, pentru ca marea clientelă să nu fie nevoită să aștepte.

Nu știu cine concepe aceste jocuri, dar sigur e că trebuie să aibă o imaginație prodigioasă.

Expoziția cuprinde tot soiul de mașini, al căror sistem de bază este însă întotdeauna același. Problema constă în a dirija mingi, automobile, vapoare, aeroplan, sau alte obiecte, printr'o varietate de obstacole și depresiuni, către o anumită țintă. Cel mai nou joc, care face senzația expoziției se numește „Queen Mary”. Pentru un penny poți pilota vasul, care constituie mândria flotei britanice, dela Southampton, printr'un labirint de bancuri, ghețari și stânci, până la New-York. Partide de golf, tenis, football și croquet pot fi jucate în mod automat. Curse de automobile, cu cele mai noi mașini și dificultăți de neînving, oferă într'o formă concentrată emoțiile unei alergări nebune, acelora cari probabil că se duc la serviciu pe jos, în loc să ia automobilul, tocmai spre a economisi câțiva gologani, pe cari-i vor cheltui apoi pe aceste jocuri. Tot aci se dă frâu liber instinctelor războinice. Poți comanda bătălii marine, semănând moartea în rândurile inamicului. O altă mașină oferă viziuni din lumea milionarilor și a prinților. Poți să dansezi într'o sală de marmură, sau să te plimbi prin hall-ul unui hotel luxos, pentru suma de două pence. Cu o taxă egală, dirijezi operațiunile bursei londoneze, ba faci chiar o cursă cu aeroplanul, pe deasupra Europei. Sunt apoi distracții de un romantism sălbatic, ce dau vizitatorului ocazia de a face pe cow-boy-ul, cu rezultatul că, sau cade de pe cal, sau străbate nesfârșite câmpii — și toate acestea se reflectează prin mașini automate dirijând mici figurine.

Funcționari și mușcatori își petrec orele libere la mașinile distractive, ale unuia dintre numeroasele Fun-Fair-uri londoneze.

Observațiile de mai sus se aplică, în special, unei expoziții de curând deschisă la Dorland Hall, cu pretentiosul titlu de „Expoziția Furnizorilor de Distracții Naționale, a Artiștilor și Breslelor Asociaate”. Această expoziție se deosebește de celelalte, prin faptul că refuză politicos dar ferm, accesul marelui public. Admiși nu sunt decât acei cari posedă sau reprezintă vreun local de distracții, cu alte cuvinte, membrilor din breasla amuzamentelor. Publicul nu trebuie să vadă aceste jucării pentru adulți, într'un cadru negușoresc, care le răpește mult din farmec.

Am încercat să stabilesc câte varietăți de asemenea mașini distractive se găsesc în comerț, dar mi-a fost cu neputință. Există la Londra un cartier plin de fabrici, care se ocupă numai cu producția acestor mașini iar expozițiile lor îți iau ochii, cu licăriri de aur, argint și chrom. Piste strălucitoare și viu colorate apar ca niște căi romantice pe care trăiești momente de tensiune, uitând de grijile zilei și eventual din joc te poți alege cu un pumn de bomboane sau câteva țigarete.

L. RASKAY

Un Fun-Fair, sau salon de joc londonez, deschis pentru toată lumea.

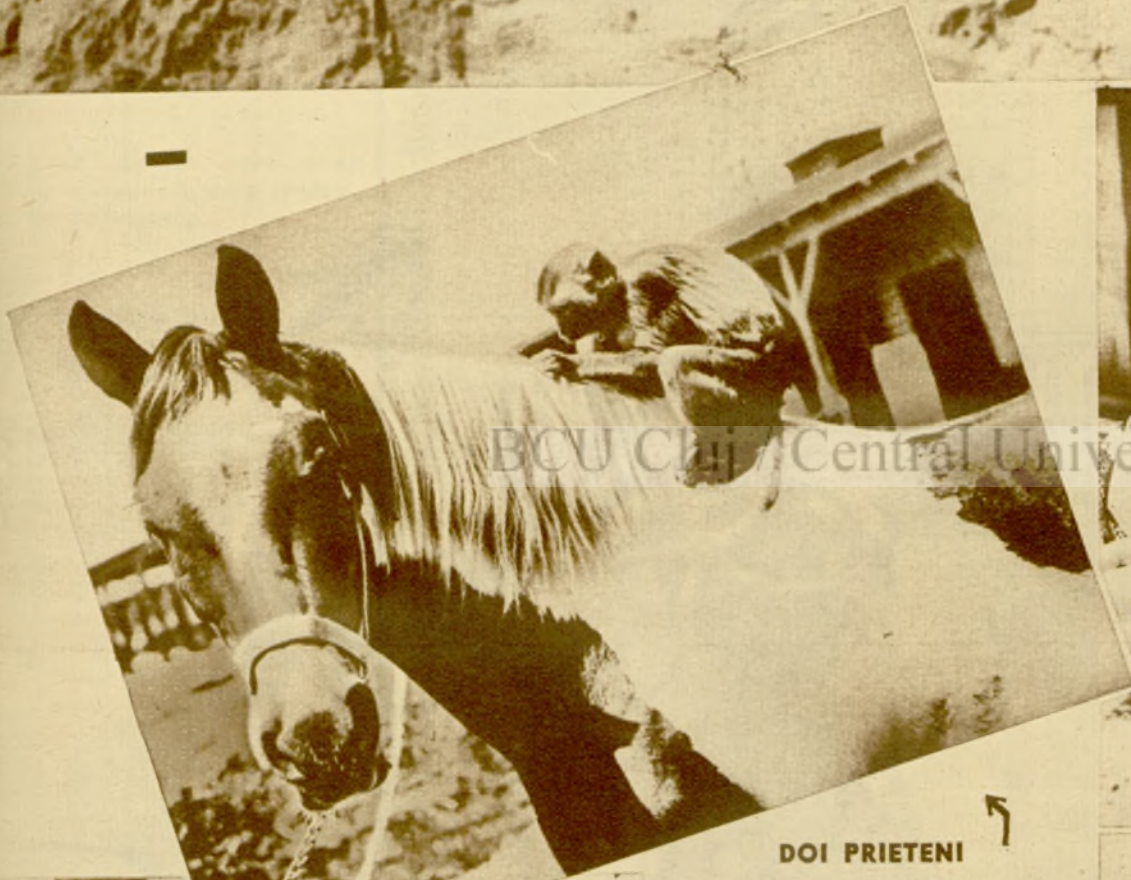
IMAGINI DE PRETUTINDENI

MONUMENT NAȚIONAL AMERICAN SCULPTAT ÎN STÂNCĂ

În statul american Sued Dakota se sculptează în stânci un monument uriaș, care va înfățișa capetele celor trei mari președinți ai Statelor Unite. În fotografia noastră se văd, dela stânga la dreapta, capetele președintelui Washington și Jefferson și lucrările începute pentru capul președintelui Lincoln.

PRIMA MA Î DUPĂ 53 DE ZILE

Motive religioase l-au îndemnat pe Jackson Whitlow să stea 53 de zile fără hrană. După acest post, considerându-se tămăduit, a mâncat pentru prima oară o supă întăritoare. Îl vedem în fotografia noastră luând această primă hrană, în prezența soției sale.

DOI PRIETENI

Cu mare atenție analizează maimuța gâtul prietenului ei, calul. Acesta se complăce de minune în situație, deși se pare că rezultatul cercetărilor este mai interesant pentru maimuță decât pentru cal.

FATA ȘI ELEFANTUL FAC ACROBAȚII

Desigur, elefantul are un cap mult mai mare decât al drăgălașei fete din fotografia noastră. Totuși este o întrebare, dacă-i vine mai ușor decât ei să stea pe cap. Noi credem că nu.

O VEDETĂ RARĂ

Exploratoarea americană Mrs. William Harkness, a reușit să prindă în sud-vestul Chinei, un exemplar din rara specie de urși „Panda”, pe care l-a adus în perfectă stare de sănătate la grădina zoologică din Chicago. Se pare că ursul „panda” n'are niciun fel de emoție în fața aparatului cinematografic.

ZILELE ȘI NOPTILE UNEI

120 DE OAMENI CLAIE PESTE GRĂMADA IȘI AMESTECA HALUCINAȚIILE

UN REPORTAJ DIN BALOTEȘTI — SATUL NEBUNULUI TĂIETOR DE CAPETE HUSEIM

Săptămânile trecute un turc a tăiat capul unui prieten al său. Cu prilejul acesta am aflat de existența unei colonii de muncă, formată numai din nebuni. Veți fi de acord că o așezare de genul acesta — unde se pot petrece asemenea lucruri — era de natură să ne intereseze.

GOANA DUPĂ NEBUNI

...Când am ajuns la Balotești, nu am zărit decât curtea imensă și goală a clădirii coloniei. Departe, un individ în cămașe se bălăbănea lângă un zid. Intr'un târziu, cineva s'a apropiat de poarta

tru o chestie la urma urmelor simplă? Am înțeles îndată *dece*, când o țigancă spoitoare, care asistase la convorbirea de mai sus, ne-a șoptit confidențial:

— Conașilor, nebunii sunt colo pe islaz, dincolo de curte l...

Am pornit-o repede într'acolo. Intr'o secundă în curtea coloniei a început o foarte precipitată alarmă — ca și cum un teribil inamic s'ar apropia de un fort.

Inamicul — eram noi și îndeosebi aparatul fotografic. Fortul, erau nebunii, care nu trebuiau cu niciun chip, nici fotografiați, nici măcar zăriți... *Dece?* Misterul nu mai era mister, căci apropiindu-ne de locul unde vreo treizeci de „pensionari” munceau, am putut zări halul groaznic în care se găseau.

Unul a găsit ceva pe jos, ceva fără importanță desigur. El însă se oprește vreme îndelungată.

În care băteam și ne-a întrebat ce dorim.

— Să vizităm Colonia!

— Imposibil.

— De ce?

— Dacă vă spun că e imposibil l...

— Bine, dar spune-ne măcar dacă nebunii sunt înăuntru!

— Nu sunt!

— Dar unde sunt?

— Undeva! Și nu se poate să mergeți acolo!

„Nu se poate să mergeți acolo!” — iată o interdicție care nu era de natură să ne scadă curiozitatea. Dece atâta mister — pen-

În neștire, mecanic, încovoiați, nebunii lucrează la această mașină.

Un tip clasic de nebun din colonia Balotești.

Dar — în timp ce noi ne apropiam de locul interzis, cineva, în curte, încăleca pe o bicicletă și sbura către grupul de nebuni... Eram mai mult decât intrigati, căci nu ne puteam imagina decizia rapidă pe care a luat-o administrația coloniei, pentru a-și... scăpa nebunii de obiectivul fotografic. În câteva secunde eram și uluiți și lămuriti: ca prin minune, toți nebunii se exasperaseră!!! Executând instantaneu ordinul administrației, ei se răspândiseră în codrul des la marginea căruia lucrau, și așteptau pitiți după copaci, la zeci de metri, plecarea noastră!

COLONII DE NEBUNI

Ne-am făcut că plecăm: au început să răsară în marginea pădurii...
Ne-am întors: iarăși au dispărut!
Era un „de-a v'ați ascunselea” pasionant...
...Dar matchul trebuia în mod total să ne revină, pentru că e evident că e mai greu să ascunzi în pământ o sumă întreagă de grupuri răspândite pe un câmp — decât să le găsești!!!

OMUL CU COMOARA

— Nu mai poți oftează un om cu privirea de câine bătut — apărut nu se știe cum în fața noastră. Zău că nu mai poți!
Se uită înapoi, spre grupul de muncă din care a evadat... Apoi începe să cerceteze cu privirea atent minușios, pământul. Dă iarba la o parte, înaintează, se oprește. Aci, pune un deget în pământ și începe să sfredească.
— Ce faci acolo, șefule? îl interelăm.
Se vede surprins și ne face semn să tăcem.

Nebunii ridică din ce în ce claua de fân și unii dintre ei sunt siguri că vor ajunge astfel până la cer.

— Comoara mea! ne explică el, în extremă șoaptă.
— ? ! ?
— Comoara mea — nu înțelegi? E aici-șă, dar ei nu mă lasă s'o desgrop!
— Dar despre Huseim — ăla care a tăiat un cap de om aci, la noi, nu știi nimica?
— Ba da! A vrut să-mi desgroape comoara!
— Cum te cheamă?
— N'aveți o țigare?
— Patric! La lucru! se aude un țipăt de după gard și Patric, cu privirea de câine bătut, dispare...

OMUL CARE URCA SPRE CER

Surprinzătoare sclipiri ne este dat să găsim aci! Ionel Caramba (sau așa ceva) este un tip cu privirea ștearsă și cu fața brăzdată. El își șterge mereu sudoarea cu brațul pârș și oftează reluându-și lucrul. Apucă o grămadă de fân și o trece unui confrate de suferință, care la rândul său o trece

altuia până ce ajunge sus, la omul cocoțat pe claua imensă de fân, care se înalță mereu.

— Hoop! Nu mai are mult...

— Cine?

— Ala de sus!

— Cum adică?

— Dacă o crește claua de fân tot așa, ăla de sus ajunge până la cer... Hoop!
... Și mai dă un braț de fân omului de sus, care urcă încet, dar sigur, spre cerul limpede al codrilor.

„CUM ERA SĂ-MI TAIE CAPUL”

— *Linguraș!* ni se recomandă omul care scoate apa din fântână. *Linguraș, să trăiți, of!* repetă el, ca să fim mai lămurii și oftează (majoritatea nebulilor cu care am vorbit aci suferă de această ciudată maladie: e un oftat care se repetă și care apare în interiorul frazelor în locurile cele mai neașteptate). Linguraș a fost prieten cu Huseim tăietorul de capete al Baloteștilor.

— Într-o Duminică, ne povestește el într'un fel de șoaptă plânsă, Huseim m'a chemat în curte, că are să-mi spună ceva. Eu m'am dus. El mi-a arătat o hârtie și zicea că a făcut cerere ca să fie eliberat el și eu, că nu mai trebuie să stăm aici. Pe urmă ne-am plimbat, de după cotețul ăla și a zis să ne odihnim puțin și ne-am așezat jos. El a început să mă mângâie pe cap, pe urmă pe gât — dar eu mă uitam ce tot are și ce i-a venit! Ooof, of! Și pe urmă...

— Ei, și pe urmă?....

— Pe urmă mi-a zis că dacă vreau să stau puțin cu capul pe genunchii lui că are să-mi arate ceva. Eu am stat. Și pe urmă numai ce simt că caută ceva pe jos, dar eu nu știam ce! Și pe urmă, of! am simțit că mă zgârie pe gât și m'am mirat — de ce mă zgârie pe gât!

Am vrut să ridic capul, dar el mă ținea strâns, strâns de tot, și mi-a dat și cu pumnul în

Acesta și-a luat poziția de „drepti”, a închis un ochiu și salută țanțos pe reporterul nostru.

„Bietul copil”! Și el lucrează în colonia de nebuni.

(Fotografii Grosaru)

Un profil despre care nu se poate spune că este deosebit de fotogenic.

Iată-l pe acesta ce sigur pozează aparatului fotografic.

capl Uite cu ce-am rămas de pe urma lui! conchide Linguraș, arătându-ne gâtul, cu o cicatrice.

— Dar cum ai scăpat?

— Am scăpat! Dar ălăaltul n'a scăpat, că Huseim și-a luat un topor! Hăl Hăl

DORMITORUL NEBUNILOR

După cina lor de fasole și pâine cenușie, îmbucată în grabă sub îndemnul țipat al supraveghetorului, nebunii foiesc aiuriți prin întunericul dormitorului, diluat numai câteodată de o nefericită lampă de gaz. Se lovesc unii de alții, năuci, și se întind pe rogojini, claie peste grămadă, oftând sau tăcând cu aceeași învierșunare. Fiecare are buba lui, de care a fost silit să uite în cursul zilei de muncă în galop, fără răgaz, fără o secundă de respirație, sub privirile necruțătoare ale supraveghetorilor. Fiecare se întoarce noaptea cu gemete și voluptate la această bubă a lui pe care și-o regăsește și și-o alintă. Dar niciunul nu aude și nu știe nimic de vecinul său, care geme sau tace în felul lui și pentru motivele lui. Nici un fel de comunicare între unul și altul. Zilele de muncă petrecute cot la cot, teroarea îndurată în fiecare clipă, pumnii înghițiți în comun, nu-i unesc cu nimica. Ei continuă să rămână într-o totală izolare, neștiutori unul de altul, neinteresați nici măcar de numele vecinului. În umbra care se îndesește și înaintează, cea mai ciudată noapte în comun începe în dormitorul coloniei de muncă dela Balotești.

OMUL CU ACUL

„Intr'un colț al dormitorului, sub lumina leșinată a gazului, se nai schimonosesc câteva mutre speriate de cine știe ce fanome. Dintre ele una se ridică deșirată, proiectându-și umbra rântă pe zid și tavan, pășind încet, cu un aer de conspirație. S'a aplecat peste spatele încovoiat al unui individ chel, toropit de un somn profund. Deodată un țipăt, o șuerătură, un fel de alarmă seacă la care nimeni nu răspunde.

— Iar i-a „venit” bijutierului! mormăie unul.

„Bijutierul” este un tip care în rarele clipe libere ale zilei, construiește cercei din...lemn uscat! În fiecare zi își umple buzunarele cu câteva zeci de cercei foarte ciudați, pe care noaptea vrea să-i agațe, pe furiș, de urechile „Colegilor”... Dar, odată ajuns aproape de țintă, se ivește marea dificultate: urechile lor n'au găuri speciale! Și atunci, el rezolvă foarte simplu: își ia acul și înțeapă! O victimă pe noapte... Epilogul nu e niciodată grav. Victima, de cele mai multe ori indiferentă, se întoarce pe cealaltă parte mormăind o înjurătură. „Bijutierul” speriat, se retrage și adoarme.

„CONFEDERAȚIA MUNCII DIN BALOTEȘTI”.

De lângă el s'a ridicat o figură stranie. O barbă încălțită ce acoperă toată fața și i se urcă până și pe frunte... Privită însă mai deaproape, misterul se lămurește: e o barbă din ierburi uscate, lipite de față. Cazul omului acesta e tot foarte simplu. La vârsta de 36 de ani barba a încetat de a mai crește.

Exact în acea epocă, omul nostru a încercat dorința aprinsă de a-și lăsa barbă și... a început să aștepte... Luni întregi treceau și nici un fir de barbă nu se ivea! Atunci, omul, disperat, a început să-și lipească tot ce găsea și tot ce se putea lipi pe față, ca să-și ascundă teribila pedeapsă a naturii... Iată-l cum bolborosește:

„Eu, președintele confederației muncii din Balotești, am decis, muncitori din Balotești... Voi... Azi...”

În fiecare noapte, „președintele” lansează o proclamație incendiară deasupra capetelor înfundate în somn. Aplauzele și desaprobarile vin sub forma unui simfonic amestec de sforțături, de oftături, și de nesfârșite gemete.

GEO PAVEL

FOTOGRAFII
perfecte, obțineți cu
FILMELE și PLACILE
SUPERIOARE

Perutz

R. I. No. 544
Pag. 14

La vânătorii de capete din Borneo

Baronul Victor de Plessen, exploratorul cu renume mondial, povestește despre aventurile sale la sălbăticiile Dajakani.

Piestany. — începutul lui Aprilie.
Acum aproape un an a produs senzație opera celebrului explorator german, Baronul Victor de Plessen, intitulată: „La vânătorii de capete din Borneo.” Autorul acestei cărți a trăit șapte ani printre locuitorii primitivi din Borneo în care timp a făcut interesante și meritoase studii etnografice, etimologice și geologice. Din jurnalul său cotidian, pe care l-a editat „Schutzen-Verlag” din Berlin, a realizat un film cu colaborarea indigenilor, intitulat „Insula Demonilor”, care a cules tot atâtea succese ca și opera sa literară despre cele trăite printre indigeni.

Victor de Plessen și-a sdruncinat sănătatea în timpul șederii sale în Borneo și azi se află în Piestany pentru restabilirea sănătății.

Am avut ocazia de a vorbi cu renumitul explorator, care în viața particulară este un om extrem de simpatic și sociabil. Succesele lui se datoresc, fără îndoială în bună măsură acestui fel de a fi al său, căci prin apariția sa agreabilă și naturalețea care-l caracterizează, câștigă imediat încrederea indigenilor. Îl întrebăm cum de i-a venit ideea să-și părăsească căminul și să schimbe viața tihnită de acasă cu aceea grea și plină de primejdii pe care a dus-o printre vânătorii de capete din Dajak, unde locuitorii trăiesc și azi sub opresiune religioasă.

CĂLĂTORIA DELA BATAVIA LA BORNEO

Baronul Victor de Plessen, un om în puterea vârstei și plin de viață, de o apariție extrem de elegantă, șade cu noi în impozantul hall al Termia-Palasului din Piestany și începe să ne depezească firul interesantei sale vieți.

„Încă de mic copil, pregăteam diferite planuri fantastice de aventuri. Bineînțeles, nu mă gândeam la Borneo, dar ca și orice băiat, mă interesau țările exotice și oamenii misterioși... Atunci încă am luat hotărârea de a traduce în fapt aceste planuri când voi fi mare.

Prima mea călătorie a fost pe insula Bali, care azi e destul de cunoscută din filmul și din cărțile mele. Însă pe atunci, era, cum s'ar spune, un paradis necunoscut. — A doua mare călătorie o făcui în 1927, când am vizitat insula Kalao, Toea, Madoe și Alore unde am trăit luni de zile în mijlocul indigenilor, eu, singurul european. În 1930 am condus o expediție științifică germană în regiunea în care am filmat prima peliculă exotică, în care interpretii principali erau chiar indigenii. Pot să susțin fără mândrie că acest film a fost și rămâne până azi cea mai bună sursă de informații pentru tineretul școlar și chiar pentru cei mari căci el ne arată cum trăiesc indigenii, ne desvăluie însușirile, calitățile, obiceiurile și caracterul lor.

Drumul spre Singapore era așa cum îl poate trăi orice marinar. Mai interesantă însă a fost călătoria dela Singapore la Batavia.

Într-o dimineață, pe un zăduf înăbușitor, am părăsit portul din Singapore pe niște luntri chinezești, pentru a putea continua călătoria pe marea uleioasă spre pustul Sumatrei. După o astfel de călătorie aventuroasă care dură două zile, zărirăm pustul insulei malaeze, unde petrecui șapte ani de zile, unde am învățat să îndrăgesc pe oamenii de acolo.

Servitorii noștri cari erau toți indigeni, erau credincioși, devotați.

Vă rog să mă credeți, de atunci adesea mă gândesc la faptul că locuitorii primitivi ai insulelor malaeze trăiesc în imaginația Europeanilor ca oameni sălbatici cari constituie un pericol atât pentru vecinii lor cât și pentru străinii. Însă, judecați în fond, aceștia sunt mai credincioși mai drepti decât Europeanii civilizați din Occident.

Ei nu cunosc nici falsitate, nici înșelăciune, nici minciuna.

Ei pot fi credincioși și devotați cum un om civilizat nu poate fi niciodată.

O răscoală se produce numai atunci când sunt decepționați când un om alb civilizat le arată moravurile, obiceiurile Europeanilor.

LA VÂNĂTORII DE CAPETE DIN BORNEO

Borneo e înconjurată la Nord de M. Chinezească, la Sud de Marea Javei, la Apus de marea Sulusiană.

Într-o rotundă se prelungește așa numitul arhipelag malaez: sunt insulele Sumatra, Java și Celebes. Borneo se întinde pe o suprafață de 800 metri p. Insula are forma de pară și a rămas necunoscută Europeanului și chiar geografului.

Baronul își continuă povestirea după o mică pauză.

— Amintirile cele mai interesante le am din șederea mea de câteva luni în mijlocul Dajakanilor, locuitorii unei provincii din mijlocul insulei Borneo. La Dajaka sosirăm cu niște luntri ciudate, confecționate dintr-o singură bucată de lemn. Drumul era foarte periculos, apele erau sălbătice. Noi văseam contra curentului și în fiecare clipă ne amenința primejdia de a ne răsturna și a fi înghițiți de torentul sălbatic.

Călătoria dură câteva săptămâni până ce ajunserăm la țintă.

Am dat peste oameni cari trăiau în păduri virgine și cari habar n'aveau de civilizație. Ei trăiesc în comunitate. Toată această comunitate, număra până la 1000-1200 suflete, trăiește sub același acoperământ.

Dajakanii sunt vânători de capete. Această e o anumită prescripție rituală. Când îi merge unuia dintre dâștii rău, trebuie se plece într-o călătorie și să ucidă pe primul om întâlnit în cale. Capul îl aduce trofeu și atunci toată comunitatea speră că pericolul care-l amenința a fost înlăturat.

Acestei prescripții îi cad jertfă, în cea mai mare parte, oameni bătrâni și copii părăsiți.

Cu toate aceste erezii, străinul trebuie să se ferească de a atinge printr-o coincidență nenorocită religioasă lor. Altfel, poate trăi nevătmă în mijlocul lor, ei rămân servitorii devotați.

DRAGOSTEA DAJAKANILOR

La început nu mi-am putut da seama din ce cauză indigenii nu posedă sprincene și de ce nu le crește barba. N'am fost nevoit să caut mult... Într-o seară plăcută și caldă, am observat atent o pereche de îndrăgostiți dajakani.

Femeia ședea în fața bărbatului și pe când își șoptea cuvinte de amor, își smulgeau reciproc perii de pe obraz.

Preotul lor m'a lămurit apoi că și acea mică distracție e strâns legată de declarația de dragoste.

Am mai putea asculta pe simpaticul nostru povestitor, dacă timpul n'ar trece cu o iuteală vertiginoasă.

La sfârșit ne spuse cu un zâmbet pe buze:

— Dacă am uitat ceva, citiți cartea mea „La vânătorii de capete din Borneo” acolo veți găsi precis încă multe lucruri interesante.

A APĂRUT
MAGAZINUL
Pe luna lunie. — 160 pagini 25 lei.

Femeia Maria Modura care a dat apă de băut Suveranului, când a aterisat forțat, în 1930, în Vadul Crișului, și care acum a dat plecarea la cursa ciclistă „Cupa Restaurației”, care a pornit din Vadul Crișului la București.

Un grup de modele, care a apărut la ziua Modei pe Hipodromul Băneasa în Capitală.

CHIRURGIE ESTETICĂ

(fără cicatrice)

a nasului și urechilor, a feței, gușei și pieptului.

Indepărtarea operativă a ridurilor

Dr. RUDOLPH HOFFMANN

fost asistent la clinica univ. din Berlin

București, B-dul Domniței 30 bis

Tel. 4.19.50 — Informațiuni gratuite

DOAMNELOR!

Vopsitul părului, în cele mai frumoase culori naturale precum și on-

dulațiuni permanente, execută ire-

proșabil Coaforul François, Strada

Edgard Quinet, 7 Telefon 3-01-23

Oamenii cei mai mici

NU vreau să vorbesc de oamenii cei mai mărunți, sufletește, pe care-i găsim adesea în înfățișările impunătoare ale unor ciclopi în două picioare... Am vizitat zilele trecute „Orașul Piticilor” din parcul Carol al II-lea dela Șosea și această întâmplare ce ar trebui să aibe în sine ceva amuzant, a fost o mare zguduire sufletească. Ei locuiesc în căsuțe ceva mai nălțute decât ale păpușilor și se folosesc de mobile miniaturale. Natura a avut grija, luându-le atributele staturii, forței fizice și vulgarităților cârnii adunată peste carne, să le dăruiască însușiri sufletești pe care suntem obicinuți să le socotim supreme și pe care noi, oameni de 1.80 m. înălțime le dobândim după cruntă educație și uneori nici atunci.

Am avut și în țara noastră giganți care se iveau în deceniile trecute pe la bălciri și panorame. Acum un an sau doi ne-am putut mândri cu uriașul Mitu Gogea, boxer care a uimit pe parizieni stingându-le felinarele depe stradă de-ampicioarele. Asemenea fapte hiperbolice inspiră dela început un sentiment de veselie lugubră dacă nu de-adreptul groază. Ei au ceva nefiresc, asemenea Palatului Telefoanelor care ar începe într-o bună zi să umble și să vorbească. Alta e semnificația sufletească a oamenilor mici dela Șosea, care te întâmpină ca o ceată de păpuși inteligente și ale căror gesturi, oricât de neînsemnate au ceva din grația vechilor danțuri dela castelele de piatră ale nobililor cu peruci. Și-astfel piticii — domni și domnișoare — sunt esențial umani, adică foarte sufletești, aproape numai sufletești.

La o statură care arar depășește o sută de centimetri, ei prezintă — deși cu glas copilăresc — o inteligență normal dezvoltată. Ceiace se obsearvă numaidecât prin reacțiunea pe care o provoacă purtarea noastră falsă față de ei. Sunt atât de mici și grațioși, că rar se găsesc vizitatori care să le vorbească altfel decât copilărește, din vârful buzelor țuguiate și să ție seama că acei „copii” au o minte și o vârstă majoră. Piticii sunt dezolați de întrebările și observațiile puerile ale așa-zisilor „oameni mari”, care se arată ca intuiție și sentiment mai mărunți decât piticii. Unii vizitatori încep deodată cu „tu” sau chiar cu „fetițo” — pe când Erna (deși de mărimea unei păpuși de porțelan mare) știe precis că e domnișoară matură și are de mult sentimentul că trebuie să i se vorbească numai cu „dumneata”.

Exercițiile artistice la care s’au supus arată uneori o dexteritate mult superioară liniei mediane socotită în lumea noastră de Guliveri drer’ un rezultat al unei îndelungi educații. Dacă unele dansuri în balet s’au feră de un *lento* explicabil — căci joacă și tineri — dansul celei mai frumoase dintre pitice, o brună durdulie al cărei nume îmi scapă în acest moment — a depășit, cu prilejul unui vals romantic, simțul ritmic al orhestrei, alcătuită (vai!) din „oameni mari”. Tot astfel cei cinci xilofoniști pitici au luptat cu succes până la urmă împotriva acompaniamentului de coarde de pe estrada de lângă tavan și care făcea parcă intenționat sforțări complexe și disperate să-i încurce și să le strice timpurile. Pentru cei care ar crede că acești oameni mici sunt desarmenici în structura lor trupească, exemplul gimnasticeii ritmice și exercițiile pe bare și coarde le va înfățișa o mușchilatură de o rară perfecție, deși minusculă, ale unor corpuri desăvârșite ca niște viori de Stradivarius.

M’am întrebat ce impresie le facem noi lor (în afară de grosolănia mai sus amintită). De bună seamă că niște mari risipitori de materie, de

Gara din orașul piticilor.

vreme ce natura a creat valorile ei cele mai de preț într-o vertebră devenită țeastă — cât un pumn — și nici decum în pânțelele (bunăoară) al balenei sau elefantului. Suntem apoi ca o amenințare permanentă pentru bijuteria făpturii lor: Domnișoarele — îndeosebi par foarte speriate când sunt silite să umble cu picioarele lor în încălțăminte cât niște prăjituri, în mijlocul unei mari mulțimi de oameni înalți, ca girafe botocănoase. Iar dacă le surădem, (ceea ce se întâmplă adesea) ele nu văd decât un rânjet prelung și o serie de uriași colți asasini — când dințișorii lor abia sunt de mărimea unor perle.

Cine ar dori să explice originea și apariția acestor miniat-uri umane — uneori atât de perfecte — printre noi, uriașii, n’ar avea o sarcină prea ușoară. Un medic îmi vorbea de sifilis, ca de o cauză generală. Spirochetul de-obicei ucide fătul în pânțelele mamei, sau îl mutilează. Piticii pe care i-am văzut însă, născuți din părinți de proporțiile noastre cu o vastă familie colaterală normală, nu sunt deloc diformi. Una sau două asimetrii (un tânăr cu mâinile și degetele cam scurte, o domnișoară cu fața mult mai mare decât ar fi trebuit, în proporție cu trupul).

Un inginer chimist îmi invocă influența glandelor cu secreție internă, care produce în anumite cazuri gigantismul, în altele infantilismul. Dar la această explicație se ivesc de la sine două întâmpinări: Oare injecțiile cu un extract de glande integrale ar reda piticilor proporțiile noastre „firești”?.. Și de ce la acești inși — fără nicio cauză evidentă — anumite glande endocrine încetează de a funcționa sau funcționează insuficient, în vreme ce la părinți și rudele colaterale funcționează și funcționează normal?...

Un ziarist — și ziaristul e obligat să știe și să spue orice! — a prezentat o teorie ceva mai ademenitoare, dacă nu mai dovedită: Că a trăit, anume, în Asia, la începuturile omenirii și o spiță de pitici albi (asemenea pigmeilor negri din pădurile Africii Centrale). Inarmați cu săgeți otrăvite și fiind mai apți de a se cățăra în copaci, deveniseră un pericol grav pentru oamenii mari, care începură să-i extermine. Spița pitică pieri cu desăvârșire, dar din împreunări secrete ar mai fi rămas în sângele rasei albe de azi cromozomi din celulele reproducătoare ale rasei mici și astfel apar din când în când, pe cale de derivație ereditară — până când copacul ancestral se va scutura de fructele străvechi — făpturile miniaturale, pe care le putem admira în „Orașul Piticilor” dela „Luna Bucureștilor”.

Cât adevăr cuprinde ipotezele de mai sus, nu suntem în stare să spunem. Dar putem adevăra emoția resimțită în fața acestui grațios miracol al vieții.

F. A.

Piticii stau de vorbă.

Pe o stradă din orașul piticilor.

Ion Pribeagu, uriaș între pitici.

CAPITALA S'A CLĂDIT ÎN MIJLOCUL CODRILOR

CUM A MURIT DÂMBOVIȚA

Fotografie luată sub planșeul Dâm- Lângă blockhouse-uri, acolo unde planșeul a acoperit apa.

de pe ambele maluri aduceau contribuția lor la gloria Dâmboviței, apasă în anul 1936.

Primii slavi, cari s'au revărsat în valuri domoale dar invincibile pe aceste locuri au zărit apa aceasta, strecurându-se prin pădurile de stejari și i-au dat numele de Dâmbovița, care înseamnă foaie de stejar, precum tot de origine slavă e numele de Ilfov, care înseamnă arin. Suntem, deci, în plin codru. Între Dâmbovița și Ilfov, adică între stejari și arini, s'a născut viitoarea capitală a României Mari.

UN DOMN SE ÎNEACĂ ÎN DÂMBOVIȚA

Pentru cei, cari pășesc aferați pe malurile Dâmboviței sau calcă cu dispreț peste planșeul primarului Donescu și nu înțeleg sensul cântecului cu „apă dulce” tre- auie să pomenim câteva date din trecutul gărlei.

Pe vremuri, Dâmbovița era atât de largă și atât de tumultuoasă erau apele ei, încât, spune istoria, pe la 1530, un Domn Vlad VIII, mergând la plimbare spre Popești, din jos de București, se îneacă în Dâmbovița. Sunt, care va să zică 400 de ani, de când gărlea își permitea se înece pe Domnii porniți la plimbare însoțiți, probabil, de întreg alaiul Curții. Se înțelege că apele ei au rămas periculoase vreo două, trei secole pentru simplii muritori, rătăciți în preumblări singuratică. Care sinucigaș ar mai îndrăzni, în zilele noastră, să se arunce în apele leneșe și solzoase ale Dâmboviței? Ar rămâne în poziția hilarantă a lui Charlot, pornit să se scalde în gărlea din spatele cocioabei prietenei sale vagabonde.

DÂMBOVIȚA — APĂ DE SPĂLAT ȘI DE BĂUT

Că apele Dâmboviței au fost într'adevăr „dulci” ne confirmă italianul Del Chiaro, care a stat multă vreme la Curtea lui Constantin-Vodă Brâncoveanu. În anul 1770, el scrie, că „le acque della Dambovitza sono leggere e salubri” (apele Dâmboviței sunt ușoare și sănătoase). Iar bucureștenii se bucurau de apele Dâmboviței, îndemnați și de alte motive, cum spunea cântecul popular:

Pe Dâmbovița
Că e apă de spălat
Și câmp mare d'alergat

Și pentru că era dulce, bucureștenii n'au simțit, multă vreme, nevoie să sape fântâni, să zidească cișmele, ci se aprovizionau cu apa potabilă a Dâmboviței, pe care o băteau cu nițică piatră acră, ca s'o curețe de murdărie. Că era și „apă de spălat” cum spune cântecul.

MARELE CIȘMIGIU ȘI PODARI

Când se pune, mai târziu, problema „curgerii și scurgerii” apelor, Dâmbovița începe să decadă. Odată cu întinderea Capitalei și sporirea populației, se sapă cișmele, se aduce apă dela izvoarele îndepărtate și Dâmbovița se transformă în canal de scursori, ce crează case de apă sau legumuri, un fel de colectoare de murdărie, cari sunt îndreptate sub poduri

Dâmbovița cu unul din podurile ei și cu o frumoasă perspectivă asupra Capitalei.

AȘA dar, în anul 1936, Dâmbovița a fost condamnată la moarte. Între dâmburile cu verdeața chirchită de rachitism, se târa trupul ei pestilential, pe care se pripășiseră toate oștile din imensul imperiu al bacteriilor. Nicio terapie n'o mai putea salva. Ploile deluviene, diatermia arșitei tropicale nu erau în stare să spele sau să ardă buboalele ce continuau să reverse puroiul lor pe trupul intrat în putrefacție.

La căpătâiul biete bolnave se adunaseră cei mai iluștri reprezentanți ai științei doftoricești și Dâmbovița, lovită de septicemie generală, a fost condamnată. Un sfârșit lamentabil, sfâșietor de trist pentru undele, cari au putut inspira, cândva, păstorului rătăcit pe aceste maluri, exclamația: Dâmbovița, apă dulce.

TRECUTUL DÂMBOVIȚEI

Azi, trupul ei, chinuit de ultimele convulsii ale morții, se frânge în întunericul de sub planșeul de fier și beton. Pentru pietonul, care răzbea, cu greu, prin imbulzeala de pe vremuri, din jurul halelor, alea largă și curată de beton, e o binecuvântare. Te simți mai sigur și calci mai tănoș pe planșeul Dâmboviței și uiți că la picioarele tale zace cadavru strâbnice glorioase a Capitalei.

Trecutul Dâmboviței se cufundă în noaptea pădurilor, cari au stăpânit de secole locurile mândrei noastre Capitale. Pe Calea Victoriei, pe bulevardul Brătianu, între gara de Nord și palatul Tribunalului, omul și-a făcut loc cu secura.

BUCUREȘTII — CETATEA DÂMBOVIȚEI

„Gărla” aceasta carpatină a avut mult de furcă, până și-a croit un drum prin șesul Munteniei, spre Dunăre. Cursul ei, nebănuit de nimeni, a condus pe mulți descălicători, cari au întemeiat primele așezări omenești pe aceste locuri.

Documentele vechi pomenesc de codri mari, fără sfârșit, prin desigurul cărora abia te puteai strecura. Mlaștini și gărlife fără număr erau ascunse în întunecimea pădurilor și veneau să îngroașe puhoiul de ape, ce înainta, vijelios, spre Dunăre.

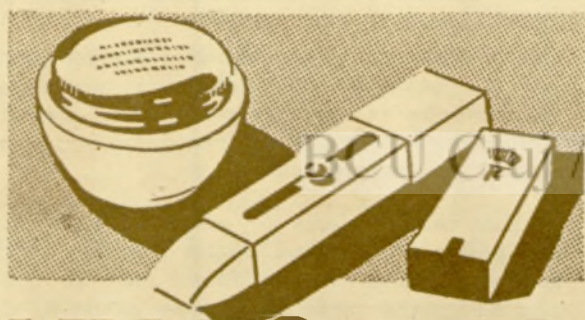
După ce mâna omului a croit un luminii larg pe aceste maluri, primele așezări și-au luat numele dela apă din preajma lor. Capitala aceasta înainte de a fi orașul lui Bucur, a fost Cetatea Dâmboviței.

În secolul al 14-lea, un Basarab e pomenit cu numele de Dragomir Olachus, *Castellanus de Dombovyca*. În lacurile, mlaștinele și gărlifele

Dar uneori, Dâmbovița se revoltă, revărsându-se furioasă, înecând și distrugând totul în calea ei. Dar aceste revărsări ale apelor s'au lovit de cerbicia omenească. Au învins podarii și cîșmigiii, cari au știut să-i sape mormântul.

„Când Dâmbovița „apă dulce și blajină” venia ne bună și cu valuri dunărene, atunci nici zăgazuri, nici razuri, nici înălțături de tot felul, nu o mai opreau. Se întindea, furioasă și vâjzândă, pe toată Valea Cotrocenilor, prin mahalalele Isvorul, Mihai-Vodă, răbufnea la podul gârlei din fața Zlătarilor, acoperind vechea mahala a Trâmbițașului, umplea lacurile Dudescului și Antimului, făcea să dărdăie zidurile Curții Domnești, bătea în colina Mânăstirii Radu-Vodă și apoi, acoperind toate mahalalele de la vale, se răvârșa, ca mulțămărită de pagubele ce cauza bieților Bucureșteni, pe câmpia Vitanului, ducând cu dânsa buturugile ilfovene, căpriorii dela podurile și de la casele bucureștene și — de câte oril — câte o albie de copil sau câte un coș, în care o găină continua a cloci”.

Aceasta a fost Dâmbovița, care nu va mai fi. Gândul răsvăririi i-a pierit de mult. Dâmbovița bucureșteană, haiduc de codru, ctitor de oraș, stăpâna peste reședința domnească, gârla Capitalei e, astăzi, un apendice târîtor la periferia Bucureștilor. Gloria ei a fost de lungă durată și decadența, fulgerătoare. În locul stejarilor și arinilor, abățuți de secure, se întind străzile cu parcurile și piețele Capitalei, cu vârfurile blockhousurilor, ca indexuri spre înălțimile ce trebuiesc cucerite.

KHĀSANA

dă imediat buzelor o înfățișare fragedă și sănătoasă, înfrumusețând gura Dv. Rouge-ul de buze Khasana nu se șterge — rezistă intemperiilor, apei și sărutărilor — o singură aplicație fiind suficientă. Printre cele 6 nuanțe diferite, veți găsi cu siguranță culoarea potrivită care să armonizeze cu trăsăturile și expresia feței Dv.

KHASANA

o creațiune minunată, un produs de înfrumusețare care dă obrajilor Dv. un colorit trandafiriu, o frăgezime încântătoare. Un strat subțire e deajuns, Rouge-ul de obraz Khasana prinde îndată și se menține toată ziua fără a-și pierde culoarea.

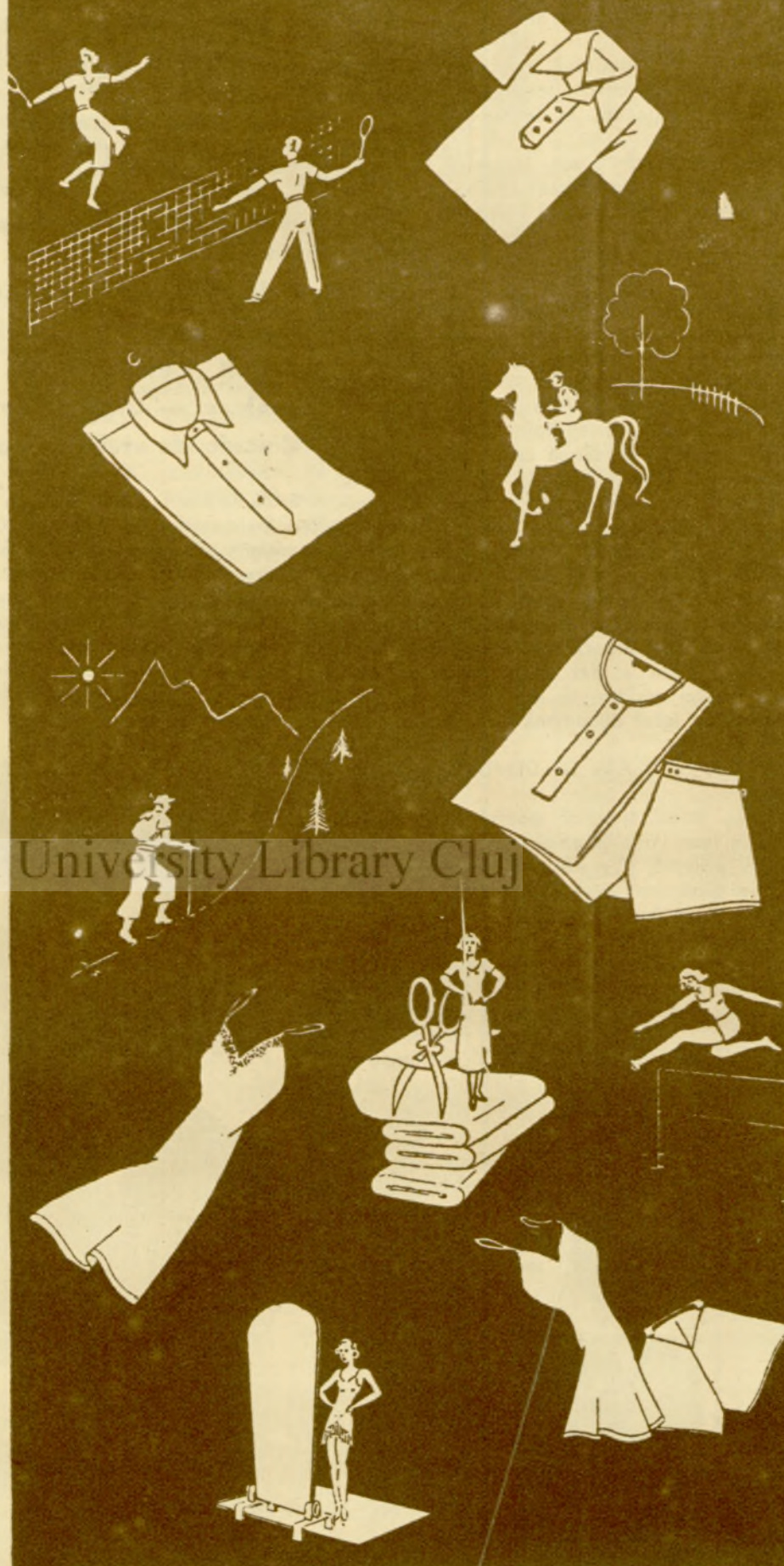
D-NA Dr. M. RABINOVICI, dermatolog specializată la Paris și Viena, tratează : negi, pistrui, coșuri etc. Ingrijirea feței cu hormoni și masaje pneumatice. Distrugerea părului de prisos. Slăbirea locală a corpului prin masaje electrice. Cons. 10-12-3-7. Se aplică masca „Hollywood“. Miercuri informațiuni gratuite

R. I.

No. 544

Pag. 17

ȚĂMĂȘI

*La Vulturul de Mare
cu prestele in ghiare*

Theodor Atanasiu & Co S.A.

STR. BAZACĂ 1 / STR. CAROL 76-78-80-82 / STR. HALELOR 21

TREI ANIVERSĂRI

SE împlinesc o sută de ani dela nașterea lui Creangă, patruzeci și opt dela moartea lui Eminescu, și, în curând, treizeci de ani dela moartea lui Hașdeu.

Cu acest prilej, direcția poștelor a emis niște timbre festive, cu chipul marelui nostru povestitor, cari au fost risipite de către colecționari, în toate țările civilizate depe glob.

Editura „Cultura românească” a scos la lumină trei icoane vii, așa cum știe să le zugrăvească Barbu Lăzăreanu: „Cu privire la Creangă, Eminescu și Hașdeu”.

UN COSCIUG SCĂPAT PE JOS

În legătură cu aceste comemorări și citind caracteristicile pagini ale lui Barbu Lăzăreanu, cred că fac bine dacă notez un amănunt macabru, cunoscut, cu privire la înmormântarea genialului povestitor.

Pe acea vreme, poetul Ioan Păun Pincio locuia la Iași, pe o stradă răpoasă, în apropiere de „bojdeuca” cu cerdac a lui Creangă, pe lângă care am trecut și eu de multe ori pe când făceam liceul în capitala Moldovei. Creangă a murit în iarnă, pe un ger cumplit. Păun mi-a scris atunci foarte impresionat, că au trebuit să ducă pe umeri cosciugul cu rămășițele pământești ale marelui nostru povestitor. Dricul cu cai nu s'a încumetat să se scoboare pe povârnișul repede și lunecos. Urcând dealul, unii dintre purtătorii năsaliei au alunecat, căzând jos, iar trupul lui Creangă a fost aruncat afară din sicriu, rostogolindu-se în vale. Păun a dat și el ajutor ca trupul neînsuflețit al marelui scriitor să fie ridicat și dus cu băgare de seamă, la locul de odihnă veșnică.

GREVE ȘCOLARE DE DEMULT

Mulți vor afla cu surprindere că poetul filosof și liric, care răsfrătise o lume prin poemele sale, prin adâncul cugetării lui, a prilejuit și o răscoală școlară, o grevă împotriva sa, pe când avea prozaicul rol de profesor de limba germană. Acest episod ciudat din viața lui Eminescu a fost descris de Const. Mille în romanul „Dinu Milian” și acum amplificat de Barbu Lăzăreanu.

Pentru a contribui la completarea istoricului grevelor școlare din secolul trecut, la care am luat și eu parte, voi povesti una.

Prin anul 1893 era profesor de filosofie și economie po-

CREANGĂ EMINESCU HAȘDEU

Un amănunt straniu, necunoscut, dela înmormântarea lui Creangă. Greva împotriva „d-lui profesor Mihail Eminescu” și alte greve școlare. — Un requiem sosit de dincolo de stele, pe cale spiritistă.

litică, la liceul „Matei Basarab”, d. N. Săveanu, actualmente președinte al Camerei și fost ministru. Pe acea vreme, d. Săveanu, un tânăr elegant și simpatic, era foarte iubit de elevii săi pentru elocvența cu care-și făcea cursul, totdeauna extrem de atrăgător, vioi și colorat. Reușise să ne pasioneze pe toți pentru economia politică și filosofie. Băieții își cumpărau cărți de specialitate, chiar în afară de programa oficială, pe care le citeau apoi pe

am declarat grevă. Spre a demonstra în mod demn, am hotărât ca nimeni să nu mai tragă la fit dela alți profesori, dar toată clasa să dispară, ca prin farmec, la ora noului nămit.

Directorul liceului, Demarat era dezolată că se ivise anarhia în școală. Om bun și înțelegător al sufletelor copiilor nu voia să ia măsuri drastice cari să nenorocescă pe unul sau pe altul. Umbla forfota prin localul liceului și pe unde găsea câte un grevist ascuns, îl scotea afară strigând cu o voce detunătoare, care răsună prin toate culoarele:

— *Magarule!! (fără ă) marș în clasă!*

În felul acesta am fost adus și eu în fața noului profesor. Eram considerat ca principal instigator al grevei. De altfel, încălzit de lecțiile profesorului Săveanu, urmam, în același timp, cursurile serale de Economie politică, pe care le făcea Ion Nădejde, șeful partidului social democrat, un erudit în materie. Acesta ne vorbea despre marii economiști englezi, germani, ruși: Adam, Schmidt, Ricardo, Karl Marx, Cernisewsky, precum și despre teoriile lui Robert Owen, Fourier, Saint Simon.

— la să vedem ce știe grevistu ăsta, pe care l-am găsit ascuns sub scară... Dacă nu răspunde cel puțin pentru nota 6, îl dăm afară din școală.

Noul profesor m'a întrebat ceva în legătură cu „teoria valorii”. Am căutat să mă țin bine. De altfel eram la largul meu. Atât directorul Demarat cât și noul profesor au rămas uimiți, crezând că am citit din scoarță în scoarță pe acei diferiți învățați pe cari de fapt îi citam mai mult în chip superficial.

Toată cinstea s'a revărsat asupra tânărului profesor Nicușor Săveanu.

Băieții erau toți mândri de isprava mea, sperând, în mod naiv, că după această strălucită demonstrație, Ministrul de instrucție va reintegra pe valorosul profesor.

Totuși, după prânz, m'am pomenit că „d. profesor Săveanu” mă chiamă acasă la el:

— Sunt foarte mișcat de amintirea bună ce sper că o veți păstra și mai târziu despre profesorul vostru — mi-a spus el — totuși vă rog foarte mult să încetați greva, căci s'ar putea crede că eu v'am pus la cale. Imi faceți chiar un rău cu încăpățânarea voastră de a nu voi să asistați la cursurile noului profesor, care de fapt e un om foarte destoinic și veți avea de învățat multe del.

Ion Creangă.

← Mormântul lui Mihail Eminescu. — Mormântul lui Bogdan Petriceicu Hașdeu.

furiș, pitulați pe sub scara liceului sau prin alte ascunzișuri cunoscute numai de dâșii, atunci când „trăgeau la fit” din clasa vreunui dascăl plicticos, deși nu cunoșteam șarja nostimă a lui Eminescu, la adresa profesorilor pedanți: „Falnic belfer molfăește fonfăind farafasticuri”.

Eram toți tobă de „economie politică” și despicam firul în patru, comentând tratatul de „logică” al lui Titu Maiorescu.

Dela cursul profesorului Săveanu, nu lipsia deobicei nimeni. Chiar dacă s'ar fi întâmplat să tragă la fit dela alt dascăl, atunci se reîntorcea, sărea peste zid, păcălea pe portar, se expunea în fel și fel de chipuri, numai să vie la timp la lecția profesorului apreciat.

S'a întâmplat însă, nu știu din ce „motive de persecuție politică” — așa auziseră băieții — ca dascălul nostru iubit să fie înlocuit cu un altul. În mod spontan noi, cei din ultima clasă,

dânsul. Te rog să comunici colegilor d-tale că aceasta este dorința mea.

Și mi-a strâns călduros mâna.
Am plecat cu ochii umeziți.

A doua zi, era perfectă liniște și ordine la liceul „Matei Basarab”. Iar la ora de filosofie n'a lipsit niciun elev. Totuși eram oareșicum îngrijorați. Era aproape de sfârșitul anului și fostul nostru profesor, Nicușor Săveanu, nu ne recomandase nici un tratat de „Morală”. Studiul era prevăzut în program, în ultimul an, iar profesorul dela Universitate, Coco Dumitrescu, pe care urma să-l avem la comisiunea de bacalaureat, auzisem că avea obiceiul să chestioneze mult din această „materie”. La bacalaureat, elevii dela „Matei Basarab” au căzut într'adevăr într'o serie, unde se hotărise să li se dea, pentru lucrarea scrisă, un subiect din „Morală”. Altor, de la alte licee, le fuseseră repartizate subiecte din „psihologie” și din „logică”, unde noi ne știam tari.

— Ce ne facem? Ne-am topit!... — își șopteau candidații, înghesuindu-se îngrijorați prin bănci. Eram convinși că vom cădea toți, la bacalaureat, deoarece nu văzusem nici măcar o copertă de tratat de „Morală”. Ne miram de această neînțeleasă omisiune a profesorului iubit, pentru care întreaga clasă se expusese, făcând acea faimoasă grevă de simpatie.

— *Veți scrie despre determinism și liberul arbitru* — ne dictă Coco Dumitrescu, subiectul tezei.

Fețele tuturor băeților se înseninară, începând să-și zâmbească unii altora. Într'adevăr, în urma recomandăției profesorului Săveanu, citisem, între altele, în limba franceză, o cărticică din „Bibliothèque utile”, intitulată „L'homme est-il libre?” de George Renard. Dupăcum era obiceiul pe atunci, elevii aveau mici cenecluri, pe acasă pe la dânsii, unde se întruneau și discutau cărțile citite. Chestia determinismului și a liberului arbitru ne pasionase pe toți și o desbătusem cu multă aprindere, între noi.

Dupăcum faimosul Jourdain al lui Molière vorbea „în proză”, fără ca să știe, tot astfel și profesorul Săveanu ne învățase tot ce prevedea programa oficială, fără să bănuim.

Mai toți am luat o notă mare la „Morală”, care a tras mult în cumpănă la calculul mediei generale, asigurând diploma de bacalaureat multora dintre noi, mai slabi la alte materii.

SFÂRȘITUL LUI HAȘDEU.

D. Barbu Lăzăreanu citează o frază rezumativă, din „Adeverul”, dela 30 August 1907, care dădea o imagine de ceea ce au fost „funerariile” făcute lui Hașdeu, acum treizeci de ani: „Ce înmormântare!... mai multă lume e la un cârciumar bogat!”

E ciudat că Hașdeu începuse „să fie uitat” încă pe când trăia. Nu mult după moartea genialei sale fiice, Iulia Hașdeu, s'a sfârșit din viață și soția sa. Crunt lovit, în ce-a avut mai scump, Hașdeu se retrăsese între zidurile vechi mănăstiri din Dealul Spierei, cu turnul crăpat de cutremur, ziduri cari adăpostesc și azi „Arhivele Statului”, al căror director era. În sihăstrie, s'a gândit cu sarcasm la posibilitatea de a asista ca un duh nevăzut, la propria-i înmormântare:

*Și cu suflete dragi, cari în soare
Tot adastă sosirea-mi cu jind
Eu veni-voi la cea serbătoare
Pe cosciugul meu raze'mpletiud
O zglobie chindie să 'ntind
Să mă bucur, sătul de a mai plânge...
Ce mai lacrimi am vărsat pân' să plec!*

Bineînțeles, aci nu este vorba de dansul țărănesc „chindia” plin de vioiciune, ci de după amiaza zilei, înainte de apusul soarelui, cuvântul fiind derivat din turcescul „ikindî” al doilea ceas.

Creangă ne povestește cum, pe la chindii, Făt Frumos a ajuns la palatul zmeilor; iar Hașdeu visa să-și îndeplinească, peste cosciug, razele soarelui...

După moartea d-nei Hașdeu, Bogdan Petriceicu Hașdeu nu era de văzut decât rareori. În orice caz, odată pe an se 'ntâlneau câțiva dintre admiratorii lui la cavoul mistic dela cimitirul Șerban-Vodă, când patru artiști executau, de nouă ori în șir, un quartet de coarde, care fusese dictat — se spunea — chiar de către însuși Iulia Hașdeu, cu prilejul unei comunicări spiritiste, venită de dincolo de stele.

ALEX. F. MIHAIL

Pentru a nu vă pomeni peste 20 de ani cu o asemenea chelie...

Frictionați-vă zilnic cu PETROLE HAHN. Agreeabil parfumată, această loțiune igienică este cea mai indicată contra mătrefii, mâncărimei și căderii părului. PETROLE HAHN fixează coafura fără a face părul gras. Medicii ei însuși îl în-trebuințează și îl recomandă cu succes.

PETROLE HAHN

MIROS PLACUT

PRODUS ORIGINAL FRANCEZ

De aceasta are nevoie tenul Dv.

Cremele Scherk mențin frumusețea naturală a tenului Dv. și îi dau fericita senzație a îngrijirii cultivate, de care aveți nevoie pentru succesul Dv. ● Crema Trisena — crema de zi — dă tenului tonalitatea delicată și mată. Ea apără porii, formând o bază ideală pentru pudră ● Iar pentru tratamentul de seară: Cold Cream Scherk, din ceară curată de albine și uleiuri fine, curăță, hrănește și întărește epiderma ● Cine apreciază o cură eficientă de înfrumusețare, va alege cremele Scherk... Cremele Scherk se vând în borcane à Lei 93 și 123 — în tuburi à Lei 47 și 67

O fotografie bună numai cu un FILM bun!

Gevaert
EXPRESS-SUPERCHROM
SAU
PANCHROMOSA
(28° SCHEINER)

intrunește toate calitățile cerute unui film care iese din comun.

În fiecare ambalaj veți găsi UN BON care vă oferă șansa de a câștiga UN PREMIU (10.000, 5.000 lei etc.) Cereți prospecte dela magazinele cu articole fotografice, sau dela

C. STROIA & W. PETRI
BUCUREȘTI, STR. LIPSCANI No. 19

După 3 indigestii vine ulcerația

O indigestie e un eveniment banal. Două indigestii succesive pun pe gânduri. Trei indigestii — e grav.

În lumea întreagă, cea mai mare parte a oamenilor având stomacul delicat și plăcându-le, totuși, masa bună, sau sunt siliți să mănânce în grabă, au la îndemână un flacon de Magnesia Bisurata. Aceasta tocmai pentru evitarea indigestiei care, dacă se repetă prea des, aduce cu ea cele mai grave complicații Ulcerul stomacului n'are adesea, altă cauză decât o rea digestie repetată și doar este atât de simplu ca după fiecare masă sau la prima indispoziție pricinuită de stomac, să absorbiți puțină Magnesia Bisurata ca, în trei minute să înceteze acele senzații usturătoare, colicile, gazele, durerile de cap, somnolența și acea apăsare, după două sau caei ore dela masă.

Magnesia Bisurata se află de vânzare în toate farmaciile și drogueriile, cu prețul de Lei 75. — sru în format mare economic, tu lei 110.

Cura de iod la domiciliu

Guta, Sciatica, Reumatismul pot fi tratate cu succes garantat făcând la domiciliu o cură de Sare de Iod de Bazna.

Sarea de Iod de Bazna este recunoscută de sute de ani ca cel mai excelent remediu contra reumatismului, sciatică, boli de femei etc.

Cu 1 kgr. de Sare de Iod de Bazna se poate prepara o baie de 40 litri apă caldă, cu efecte minunate.

După baie este bine să se fricționeze părțile dureroase cu alifia antireumatică de Bazna Rheumatonin Dr. Oberth care grăbește vindecarea.

Sarea naturală de Iod de Bazna se găsește de vânzare în toate farmaciile și drogueriile în pachete originale a 1 kgr. și 4 kgr.

PURGATIV IDEAL
PURGEN^{DR} BAYER
PLACUT-SIGUR
RAPID

Umblati mult?

PODEOL
CSANDA
UȘUREAZĂ DRUMURILE !..

Citiți:
„MAGAZINUL”
revista publicului select

Dean HARLOW

ERĂ SUPRANUMITĂ „VIJELIA BLONDA“

JEAN HARLOW, cea mai blondă artistă a ecranului, a murit. Ea s'a sfârșit după zece zile de boală, la vârsta crudă de 26 de ani și în culmea uimitoarei sale cariere cinematografice.

Pe ecran, ea era tot atât de elementară ca și tam-tam-urile junglei. Era eterna Afrodita, o încarnare a farmecului și frăgezimii tinereții.

Dacă o cunoșteai mai de aproape, descopereai întrînsa o femeie blândă, bună, care nu știa să afecteze, care avea un spirit profund democratic.

Prima mea întâlnire cu Jean Harlow a avut loc atunci când i se spunea încă Harlean Carpentier, adică pe adevăratul său nume. Avea 18 ani, era divorțată și făcea figurație. Mai târziu, am întâlnit-o la diferite recepții, în colonia filmului. La fiecare întrevvedere aveam ciudatul sentiment că fata mi-era antipatică, fără să pot desluși cauza acestui sentiment. Era evident că voia să placă și în cele din urmă găsii că ceea ce mă irita era obiceiul ei de a-și face o intrare teatrală, cu efecte calculate.

Purta toalete colante, care o avantajau și fiecare apariție a sa era întâmpinată printr'un cor de oh-uri și ah-uri. Ai fi zis că trăia în nouri și nu se hrănea decât cu ambrozie și nectar.

„Purtarea mea era în fond produsul unui teribil complex de inferioritate” mi se spovedia, ea mai târziu. „I-am considerat întotdeauna pe cei cari mă înconjurau superiori mie, cu toate că eram și eu normal înzestrată, cu inteligență și frumusețe. În copilărie, evitam să-mi aleg tovarăși de joc de vârsta mea, deoarece mă umilia grozav faptul că ei mergeau pe bicicletă mai bine și se dovedeau la jocuri mai îndemânatici decât mine. Eram totuși foarte sburdalnică și reușeam să fac destule pozne și singură.”

„Când m'am mai mărit, aveam groază de reuniuni și cu mare greutate mă hotăram să fac cunoștințe noi. Mi se părea că toată lumea mă iscodia și-mi număra defectele. La premiera filmului „Hell's Angels”, care n'a fost primul meu film, cum mulți au crezut, ci un al doilea și cel mai reușit, mulțimea m'a înspăimântat. În clipele acelea, mă socotiam cea mai proastă actriță de pe lume”.

„Pe măsură ce progresam în cariera mea, eram din ce în ce mai nefericită. Multe nopți le petreceam plângând, pentru că-mi ajunsesse la urechi o bârfeală, sau citisem des- aprobarea în privirile cuiva”.

„În această nenorocită perioadă a vieții mele, începusem a mă analiza, ca nicio altă femeie, cu obiectivitate, muncind ca un rob la reducerea defectelor și la evidențierea însușirilor. Îmi călcam pe inimă, căutând să fiu prietenoasă cu persoane ce nu-mi arătasera decât animozitate. Prietenia a devenit un factor central, în existența mea. Această aserțiune poate să pară falsă și învechită, dar e ceea ce cred.”

„În această epocă de auto-analiză și transformare, îmi amintii de toate ideile și idealurile cu care fusesem hrănită în copilărie. Am avut norocul să găsesc în mama mea o prietenă și o confidentă. Ea m'a privit întotdeauna ca pe o individualitate cu sentimente personale și cu nevoia de-a se desvolta în libertate. În loc de muștrări, ea avea sfaturi și acum încă, discut cu ea fiecare eveniment mai important din viața mea. Ea m'a învățat să nu-mi ascult decât de inimă, care este tribunalul suprem al unei femei și să nu mă supun unor convențiuni artificiale.”

„În momente de profundă nefericire, ea mi-a arătat că viața oferă întotdeauna compensațiuni întregite, pentru fiecare durere ce-ți încearcă inima și că numai proștii se lasă învinși de amărăciune și de misantropie.”

„Mi-au fost întotdeauna urâte discuțiile, așa că am evitat să joc cărți. Privesc cu dispreț flășturateca-mi personalitate de pe ecran și scopul meu a fost întotdeauna să mă îndepărtez de genul în care sunt silită să joc, de pasăre de pradă a sexualității.”

„Am fost remarcată pentru felul cum mă îmbrac, dar în această privință metoda mea constă în a alege cele mai simple toalete ce puteam găsi, pentru a le accentua apoi cu accesorii trapante și scumpe.”

„Sunt de părere că ecranul ar trebui să reflecteze tempo-ul epocii noastre și că acei cari se inspiră din trecut, caută doar să-și scuze lipsa lor de curaj, de-a privi viitorul în față. După mine, un păcat cu onestitate recunoscut, este preferabil unei virtuți ipocrite.”

Jean a fost una dintre cele mai generoase staruri și sta adesea la taifas cu servitorii săi. Ea știa când cădea ziua de naștere a fiecăruia și avea grijă să le facă daruri costisitoare. Ba am surprins-o chiar odată, într'o pereche de pantaloni uzați, ajutând zugravilor și dulgherilor la lucru.

Jean era una dintre cele mai populare figuri în țara filmului. Avea o veselie spontană, care se manifesta în feste, pe care le juca cu o delicioasă ștrengărie, colegilor săi. Râsul îi lumina adesea fața și era contagios, dar când figura-i era în repaos, te izbia prin matura-i sobrietate. Părea atunci cu mult mai în vârstă decât cei 26 de ani, pe cari-i avea.

Cel mai recent portret al vedetei de cinema, Jean Harlow.

Jean Harlow alături de copilul-minune al ecranului, Freddie Bartholomew.

Se spunea că blonda vedetă era încarnarea sofisticăriei, în lumea cinematografului, iar ea o definise ca pe „un amestec de hotărîre, libertate de gândire și acțiune, și capacitate de a sta pe propriile-ți picioare”.

Era într'însa o impulsivitate, care o menținea meru vioaie. Avea reputația unei conduite extravagante; nimeni n'o văzuse vreodată făcând ceva „shoking”, dar dădea impresia că ar fi capabilă, în orice moment, de te miri ce ispravă.

Odată Jean mi-a spus:

„Drace, regret că sunt blondă. Dacă ar fi după mine, aș fi brunetă. Și dacăș putea mai mult decât atât, m'aș renaște bărbat. Aș lua drumul Yukon-ului, în căutare de aur și aș cutreera lumea, în vagoane și vapoare de marfă.” Vorbea curgător, sincer servindu-se de un limbaj idiomat. Intotdeauna foarte atentă, prindea repede poanta interlocutorului său și ura bârfeala.

Toaletele o preocupau într'o foarte mică măsură. Culoarele predominante în garderoba sa erau negrul, galbenul și albul. Nu-și făcea decât șase costume pe an: două complete de stradă, o rochie de dîneu, o rochie de restaurant și două toalete de seară.

Pălăriile sale erau în genere similare ca forme, deoarece pentru cele mai multe dintre ele, ea da să i se copieze un model vechiu, purtat cu ani înainte.

La reuniunile mondene, apărea foarte rar, iar când turna în vreun film, își făcuse obiceiul să se culce dela nouă.

Susținea că nu era frumoasă. N'am contrazis-o niciodată, dar între noi fie vorba, oglinda ei trebuie să fi fost o mare mincinoasă. Era cu totul lipsită de vanitate și niciodată nu și-a pus însoțitorul în incurcătură, fardându-se în public.

Ea isprăvisse recent un roman, de șaiszeci de mii de cuvinte, pe care-l scrisese absolut singură și este intitulat „Today is Tonight”, iar producătorii se și gândiau serios s'o facă să turneze, într'o dramatizare a propriului său roman. Este povestea unei tinere femei, care devine actriță de varieteu, spre a putea strânge banii necesari unei operații, care să redea soțului său orb vederea.

A început prin a vorbi franțuzește, mai înainte de a învăța englezește, pentru că a fost crescută de o guvernantă pariziană. Marea sa pasiune era colecționarea de parfumuri, pe care mama sa avea grija se le ascundă, spre a o împiedica să le dăruiască prietenelor.

Ultima dată când am mai văzut-o, stam amândoi pe marginea unui bazin de înot. Sub noi se întindea panorama de acoperișuri de țiglă și grădini verzi, care fac din Brentwood una dintre cele mai frumoase localități de vilegiatură. Purta niște pantalonași maron și un jumper galben, având mai curând aparența unui ștregar de 15 ani, decât a unei sirene cinematografice.

„Sunt fericită, fericită ca niciodată” îmi zise ea, dându-și capul pe spate

pentru ca vântul să-i poată flutura mai în voie buclele-i, incredibil de blonde. Soarele inundase totul, cu lumina sa strălucitoare, iar fața și ochii ei erau un reflex al acestei străluciri. Îți făcea impresia unei adolescente, radiind de sănătate și tinerețe.

„Imi am activitatea mea, o am pe mama și o sumedenie de cunoștințe. În William Powel, am găsit prietenul ideal. Omul acesta este dotat cu un admirabil simț al umorului. Bill a fost pentru mine un puternic regenerator, un stimul mintal.”

„Uneori stau aci singură, sub razele lunii și mă întreb ce-mi rezervă viitorul. Înainte obișnuiam să fac planuri, dar nimic din ceea ce am proiectat nu s'a realizat, așa că am încetat a mai privi înainte. Am rămas o fetiță și totuși, sunt femeie. Viața mea a fost atât de aridă, atât...”

Genele sale lungi coborîră, acoperindu-i ochii, iar mâinile împreunate, îi acoperiră gura. Într-o secundă, ea-și ridicase capul, iar ochii săi priveau într'ai mei, drept și sincer.

„Aceasta este viața pe care am visat-o întotdeauna. Imi doresc o existență sănătoasă, dar amuzantă. Doresc afecțiunea acelor pe cari-i iubesc și prietenia celor pe cari-i respect. Vreau să am certitudinea că ceea ce fac este bine și că filmele mele vor continua să trăiască, chiar și atunci când nu voi mai fi; iar când voiu părăsi acest pământ, lumea să spuie:

„Jean Harlow a fost sinceră cu ea însăși și cu ceilalți. Nu s'a dat niciodată drept ceea ce nu era.”

LEWY KELEHER

SERBĂRILE TINERETULUI, LA IAȘI

Dela corespondentul nostru din Iași, d. H. Brănișteanu.

1. ZIUA EROILOR

Defilarea unui grup de străjeri dela școala normală Mihail Sturdza, în fața autorităților militare și civile, pe alea eroilor dela cimitirul Eternitatea.

2. 8 Iunie LA IAȘI

Un grup de străjeri din satele din jurul Iașului, veniți special să participe la serbări.

3.

3. În ziua de 8 Iunie au plăcut îndeosebi demonstrațiile străjerilor dela Liceul Național. Fotografia noastră înfățișează grupul acestor străjeri.

4. STRĂJERI-TELE ȘI ZIUA EROILOR

Străjerițele defilează în fața autorităților civile și militare, cu prilejul Zilei Eroilor.

Fotografii Mimosa

Elizabeth Arden

RĂSPUNDE LA ÎNTREBAREA TUTUROR FEMEILOR

“Cum pot fi frumoasă?”

Elizabeth Arden spune că trei lucruri sunt absolut necesare frumuseții :

1. CURĂȚAȚI, ca să mențineți pielea catifelată. Intrebuințați VENETIAN CLEANSING CREAM (Crema Venețiană de Curățat) care îmbogățește și ARDENA SKIN TONIC (Tonicul de Piele Ardena), întrucât acestea curăță radical, fără a întinde pielea.

2. TONIFICAȚI, ca să mențineți tenul curat. Tapotați cu ARDENA SKIN TONIC ca să dați tenului Dv. frăgezimea și strălucirea tinereții.

3. NUTRIȚI, ca să mențineți pielea catifelată și neridată. VELVA CREAM este pentru o piele tânără sau sensibilă, iar ORANGE SKIN FOOD, mai bogată în grăsimi, este pentru o piele uscată și pentru față slăbită.

*

Venetian Cleansing Cream . Lei 330.-
Venetian Special Astringent . Lei 625.-
Orange Skin Food Lei 330.-
Ardena Skin Tonic Lei 350.-
Ardena Velva Cream Lei 330.-

Elizabeth Arden

Elizabeth Arden Ltd.

25 OLD BOND STREET LONDON W.1

D. Al. G. Donescu, un primar model, care are grijă de orașul său

PESTE mulți ani, când cei cari au pus piatră peste piatră la temeliea unei capitale demnă de bogăția și întinderea țării întregite, vor constitui trecutul, se va desprinde chipul luminos al unui primar care cu puteri uluitoare, izvorite din dorința de bine și frumos, a aruncat peste micime și urâțenie haina unui progres înaintat, ce întârzie să vină pe cale normală. Continua prefacere care pornește de sus, e pentru noi, cetățenii, un puternic imbold. Nu te mai poți împăca cu priveliști orientale, caldarâmul stricat sau baraca limonagiului instalată la colțul străzii.

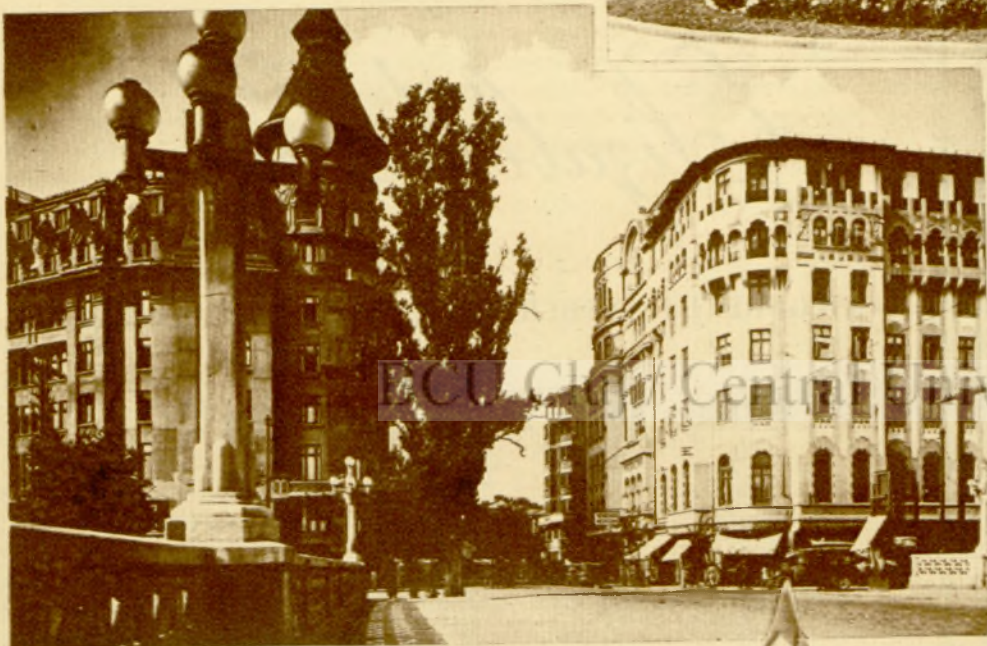
O frumoasă fotografie înfățișând Dealul Patriarhiei noaptea.

D. Al. G. Donescu, primarul general al Capitalei și inițiatorul Lunei Bucureștilor.

asteptări. Prea ne-a obișnuit cu surprize ca să nu credem în izbânda pe care d-sa o poate duce, fără să simțim, la împlinire. Expoziția Luna Bucureștilor, icoană reprezentativă a Bucureștilor de altă dată și de astăzi, e un stindard care simbolizează calea de progres ce se va deschide acestui oraș, ale cărei graniți se lărgesc mereu cuprinzând o populație tot mai însetată de o viață civilizată.

M. N.

Unul dintre cele mai frumoase colțuri ale Bucureștilor.

Locurile virane, an după an, își micșorează numărul, străzile răsar largi, frumos asfaltate, curate ca în palmă, edificiile publice se înalță mândre, linia modernă atât de simplă și elegantă impresionând plăcut ochiul.

Piețe spațioase care deschid frumoase perspective au fost presărate în locuri nimerite, grădinilor publice li s'a dat atenția cuvenită, iar în timpul din urmă a luat ființă unul din cele mai frumoase parcuri Carol II.

Pentru ca progresul să fie cât mai rapid și conștiințele să poată fi trezite în sensul unei accentuate legări de înflorirea orașului în care viețuiești, d. **Alexandru G. Donescu** a luat inițiativa sărbătoririi Capitalei prin „Luna Bucureștilor”.

În parcul Carol II care an după an ia tot mai mare extindere, a fost instalată expoziția, care cuprinde în sânul ei tot ce e legat de orașul București.

Care dintre noi nu-și îmbogățește mintea cu admirabilele cunoștințe, fie că numai și le îmbogățește acum? Care dintre noi nu se simte mulțumit într-o admirabilă plimbare făcută pe lacurile Herăstrău și Floreasca? Aerul e proaspăt, priveliștea plină de încântare. Un colț unic de recreare se deschide aici pentru cetățenii Capitalei. Numai o lună sau două — în „Luna Bucureștilor” — intrarea va fi cu plată, oferind vizitatorilor de pe tot cuprinsul țării în schimbul unei taxe neînsemnate, un amplu tablou al situației orașului, cu înorile ce s'au săvârșit între timp, precum și diverse distracții dintre cari nu trebuie să oțimem „Orașul de pitici”. Spre Capitală trebuie să se îndrepte toate privirile. Ea reprezintă gradul

Bucureștiul este în plină transformare. Străzi întregi se dărâmă, spre a face loc marilor bulevarde.

Jocuri și dansuri românești în satul din expoziția „Lunei Bucureștilor”.

Culisele

Omul care nu doarme

D OMNUL Lică — Lică Teodorescu — e un fel de Barret al României. Fără să aibă vasta organizație a celebrului impresar francez, domnul Lică pune la cale aproape toate turneele de teatru românesc. Dacă spectatorii Capitalei nu prea îl cunosc, în schimb Provincia, inclusiv ținuturile alipite, îl știu ca pe un cal breaz.

S'ar putea spune că domnul Lică este adevăratul educator artistic al provinciei, unde numele său pe afiș, ca administrator al turneului, constituie o garanție că nu va fi... chiul. Nu-l cunosc bucureștenii, dar în schimb îl cunosc cheferiștii, chiar acarii. Domnul Lică a fost pe vremuri actor, dar și-a dat seama că e mai comod să vezi pe alții jucând și a început să se specializeze în organizarea de turnee, ajungând mare director de teatru ambulant, căci aproape toți actorii români au fost angajații lui.

Ca înfățișare, domnul Lică e mare cât port-drapelul dela regimentul de gardă călare; te uiți la el și vezi că nu se mai isprăvește. Poartă monoclu ținut cu șiret de mătase, iar iarna îmbracă șubă. Se înnebunește după frazele bombastice, accentuează primele silabe ale cuvintelor și în întregul lui fel de a fi are ceva din „cei trei mușchetari”.

O trupă veselă, înainte de a pleca în turneu.

Când își anunță reprezentațiile în Provincie, domnul Lică întrebuințează fraze ca acestea: „cel mai mare artist român”, „formidabilul succes”, „triumful stagiunii bucureștene”, „cel mai extraordinar spectacol care s'a văzut vreodată”. Nu știu cum se face, dar pentru domnul Lică fiecare artist cu care face turneu este „cel mai mare artist român”.

Superstițios din cale afară, domnul Lică, atunci când pleacă spre gară, nu ți-ar ieși cu niciun preț decât cu dreptul. În drum spre gară face câte șapte cruci la fiecare biserică, după ce cu o săptămână înainte a dat câteva acatiste.

Domnul Lică poate fi denumit „omul care nu doarme” căci n tot timpul turneului e treaz și la orice oră din noapte stă de veghe pentru ca vagoanele să fie atârinate cum trebuie.

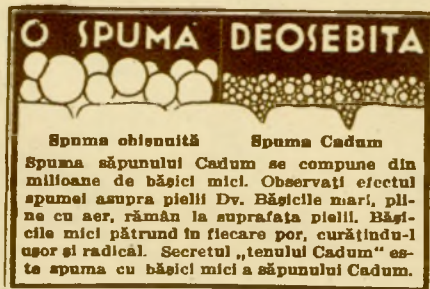
E un dușman fără margini al actorilor care nu-și învață rourile. Intră singur în cușca sufleurului și când miroase că un interpret nu știe rolul în loc să-i sufle, îi ține din cușcă următorul limbaj, spre disperarea actorului în chestiune, care simte că-i vine damblaua:

— Zii, nu știi? Vasăzică dacă nu-ți suflu, nu poți merge mai departe! Bravol Și nu vrei să joci fără o mie de lei pe seară. Odată cu venirea toamnei, Provincia se împodobește cu afișe multicolore și domnul Lică, cu reprezentațiile lui „de gală” isbutește să întrerupă pentru un moment, preocupările localnicilor asupra „aventurilor sentimentale ale domnului Tefelei, băiat bine și profesor de calligrafie la gimnaziul din localitate”. Domnul Lică e unul dintre pușinii oameni cari s'au îmbogățit din artă. În schimb Provincia trebuie să-i fie recunoscătoare, căci a scăpat-o de plaga cabotinilor cari vindeau bilete pentru reprezentații cari nu se dădeau vreodată.

IOAN MASSOFF

— MAI
PUȚIN
DE 1 LEU
pe zi...

și „Tenul Cadum” vă
menține tânără, atrăgătoare!

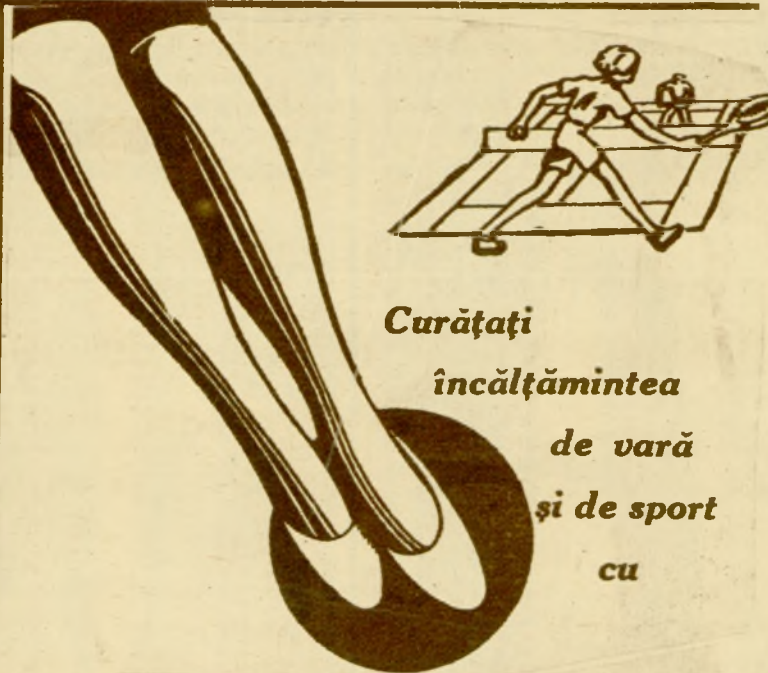
Se întrebuințează până la ultima bucățică, păstrându-și intact parfumul și celelalte însușiri incomparabile.

E surprinzător și totuși adevărat! Cu mai puțin de 1 leu pe zi, puteți căpăta și Dv., Doamnă, acea piele mătăsoasă, acel ten minunat pe care îl invidiați atât: — „Tenul Cadum”. Incercați și vă veți convinge. Învaluiți fața Dv. — și tot corpul — în spuma emolientă a săpunului Cadum. E cel mai bun tonic pentru piele și țesuturi, un stimulent admirabil care înviorează epiderma și o întinereste. Spuma săpunului Cadum pătrunde până în adâncul porilor, scoate impuritățile curăță radical fără a irita, fără a vătăma epidermii. Observați numai cum pielea Dv. devine mai frumoasă, mai fină, după acest tratament atât de simplu. În curând veți fi admirată, veți fi invidiată pentru „norocul” Dv. Dar Dv. o știți mai bine! Nu e nici un noroc — sunt pur și simplu efectele minunate ale săpunului Cadum, care vă dau atâta farmec. „Tenul Cadum” — fascinant, atrăgător vă dă ceea ce este mai important ca orice: o piele fină, suplăsi catifelată.

Savon Cadum

D. ROMULUS CIOFLEC
al cărui excelent roman
„Vârtejul” cunoaște un frumos succes de librărie. „Vârtejul” este o carte admirabilă, pe care o recomandăm.

Eg-Gü

ASPECTE ȘI CURIOSITĂȚI DIN TOATĂ LUMEA

OBICEIURI OLANDEZE, IN AMERICA

Orașul Holland din Statele Unite și-a luat numele dela marele număr de Olandezi, cari trăiesc acolo. Locuitorii poartă, la festivități, costumele din patrie. In fotografia noastră vedem pe Olandezi curățindu-și străzile, în vederea unor mari festivități, care au durat o săptămână.

SE CAUTĂ O SPORT-GIRL

Un mare strand din Los Angeles a organizat un concurs pentru găsirea unei sport-girl. S'au prezentat atât de multe și atât de nostime concurente, încât juriul a fost pus în mare încercătură. Fotografia noastră este edificatoare în această privință.

UN POD URIAȘ PESTE LACUL MICHIGAN

Abia terminat Golden-Gate-ul din San Francisco și iată America se interesează din nou de proiectul unui pod mai uriaș. Este vorba să se construiască un asemenea pod peste lacul Michigan. Podul ar urma să aibă două etaje, unul pentru metro și camioane, iar altul pentru automobilele ușoare. Fotografia noastră înfățișează o machetă a podului proiectat.

INCALȚĂMINTEA IN DESACORD

Cu toată căldura, sentinela dela Palatul Buckingham se simte desigur mai bine atunci când primește vizita piciorușelor fetei gingașe. Pantofii numărul 34 sunt în vizită la ghetetele numărul 45. Ce lipsă de armonie!

INTREG PĂMÂNTUL PURTAT PE BRAȚE

Aceste studente din Los Angeles poartă pe brațele lor întreg pământul. Globul pe care-l vedem a jucat un rol important la congresul universitar internațional la care au participat reprezentante a 50 de națiuni.

